

Årsredovisning 2022

Upplysningar om innehållet:

© Myndigheten för tillgängliga medier, 2023

Diarienummer: MTM 2023/12

Tillgänglig via:

ISBN: 9789130051632

Foto: omslag: Terese Andersson. Inlaga: sid 4: Apelöga, sid 5: Sarah Perfekt, sid. 6: Elliot Elliot, Patrick Lundberg, sid 7: Sarah Perfekt, Elliot Elliot, Apelöga, sid 16: Apelöga, sid 18, 21: Elliot Elliot, sid. 34: Tuana Fridén, sid 35: Catarina Ek, sid 46: Sarah Perfekt.

Formgivning: Gudfar

Layout: Gyllene snittet, Anette Säfström

Innehåll

5	Generaldirektörens förord
6	Milstolpar
8	Kvalitativa aspekter
9	Verksamhetsöversikt
11	Resultatredovisning för MTM
13	Medier lättläst
18	Medier kultur
35	Medier utbildning
37	Dagstidningar
43	Kunskapscentrum och främjande
50	Övrig återrapportering
62	Myndighetens interna utveckling
65	Finansiella dokument
65	Resultaträkning (tkr)
66	Balansräkning
67	Balansräkning (tkr) fortsättning
68	Anslagsredovisning 2022 (tkr)
68	Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen (tkr)
69	Finansiella villkor 2022 (tkr)
72	Ersättningar och andra förmåner
72	Anställdas sjukfrånvaro
73	Noter (tkr)
81	Sammanställning av väsentliga uppgifter 2018-2022 (tkr)

Myndigheten för tillgängliga medier ska arbeta för att alla ska ha tillgång till litteratur och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.

Generaldirektörens förord

MTM arbetar för allas tillgång till nyheter, litteratur och samhällsinformation. Tillgänglighet är en förutsättning för delaktighet i samhället och en väl fungerande demokrati. Därför måste alla kunna ges möjlighet att läsa på sina egna villkor; med ögon, öron eller fingrar.

Under 2022 har MTM fortsatt att producera och distribuera tillgängliga medier, så som talböcker, lättlästa böcker och nyheter, punktskriftsböcker, e-textböcker och taktila bilderböcker samt kurslitteratur för högskolestudenter. Under året har vi intensifierat dialogen med läsarna och därmed erhållit bättre kännedom om produkternas och tjänsternas kvalitet. Vi har genomfört ett antal användarundersökningar som visar att läsarna generellt sett är nöjda med våra produkter och tjänster. Bland annat visar en undersökning att läsarna av den lättlästa nyhetstidning *8 Sidors* webbplats önskar en utökad nyhetsbevakning kring politik och demokrati. I samband med årets val sågs också en kraftig ökning av besökare på *8 Sidors* webbplats *Alla väljare*. Behovet av lättlästa texter har ökat och under året har LL-förlaget lanserat 15 lättlästa böcker.

Under 2022 utfördes ett stort utvecklingsarbete med vår biblioteksplattform *Legimus*. Plattformens design har renodlats och förenklats med syftet att användarna på lättast möjliga vis ska hitta till sin läsning. Idag finns cirka 140 000 böcker i *Legimus* och under 2022 gjorde 150 000 läsare ungefär 2 miljoner lån. Under året blev *Legimus* kopplat till Kungliga bibliotekets katalog Libris vilket innebär att läsarna direkt kan se MTM:s produktioner i katalogen.

Vi påbörjade även arbetet med att byta ut det gamla Textview-formatet till det modernare Epub 3-formatet; e-textböcker där texten är sammanförd med synkroniserat ljud. Formatet kommer att vara bärande för e-böckers tillgänglighet i enlighet med det europeiska tillgänglighetsdirektivet som snart genomförs i svensk lag. I slutet av 2022 beslutade regeringen om propositionen för den nya lagen och MTM arbetar löpande med förberedelserna inför att den träder i kraft 28 juni 2025. Genom dialog med bok- och förlagsbranschen kommer MTM under 2023 att analysera behovet av främjande insatser som underlättar universell utformning av e-böcker och ändamålsenlig programvara för e-böcker i enlighet med kraven i direktivet samt inleda sådana främjande insatser.

MTM arbetar systematiskt med att nå grupper i det offentliga rummet. Vi arrangerar konferenser, studiedagar och seminarier i hybridformat. Sändningarna skrivtolkas och teckenspråkstolkas och kan ses i efterhand på vår nya videoplattform för tillgängliga videor. Vi fortsätter att odla kontakter med forskarvärlden inbegripande såväl dialog om tekniska lösningar som insatser för att inspirera till läsning. Som främjande nationellt kunskapscentrum stöttar och vägleder vi läsare, anhängiga, förmedlare och andra aktörer i samhället och vi har tydliga signaler på att vår kunskap i allt större utsträckning efterfrågas: Allt för att uppnå målet att alla ska ha möjlighet att läsa på sina villkor.

Magnus Larsson
Generaldirektör

Milstolpar

MTM:s tillgänglighetspris *Läsguldet*

- MTM:s pris *Läsguldet* uppmärksammar personer, organisationer eller institutioner som skapar möjlighet för användarna att läsa på sina villkor. Lynn Alpberg, bibliotekarie inom Stockholms stadsbibliotek tilldelades *Läsguldet 2022*. Juryns motivering var: ”Med stor målmedvetenhet sprider Lynn Alpberg kunskap om hur bibliotek kan bli en trygg och självklar plats för personer med funktionsnedsättning. Lynn arbetar metodiskt och ger aldrig upp. Hon ingjuter biblioteksmod hos människor som inte är vana vid bibliotek och skapar läsmod hos besökare som tycker att läsning är svårt och läskigt”.

60 000 nedladdningar av boken *Dags att rösta – Valskola 2022*

- Inför de allmänna valen 2022 har det varit möjligt att ladda ner boken *Dags att rösta – Valskola 2022* på den lättlästa nyhetstidningen *8 Sidor*s webbplats. Boken är skriven av journalister på *8 Sidor* och är en lättläst handbok för den som vill rösta men är osäker på hur det går till. Intresset har varit stort och den digitala versionen har laddats ned närmare 60 000 gånger.

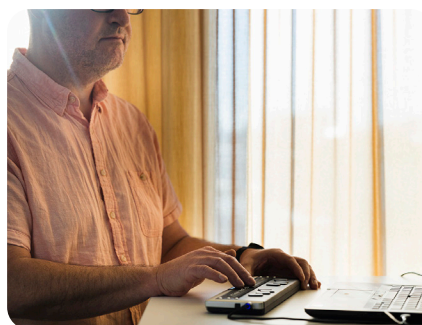
Kulturministern invigde MTM:s etablering i Malmö

- Den 18 maj 2022 besökte dåvarande kulturminister Jeanette Gustafsdotter MTM för att inviga myndighetens etablering i Malmö. Invigningen som ursprungligen var planerad till våren 2020 hade skjutits upp på grund av coronapandemin.

Nya formatet Epub 3

- Under 2022 har MTM tagit i drift det nya bokformatet Epub 3 för e-textböcker. De första produktionerna har riktats till studenter med synnedsättning som läser med punktskriftsdisplay. Likaså har ett samverkansprojekt startats upp mellan MTM och Myndigheten för delaktighet (MFD) med syfte att främja användningen av formatet Epub 3, såväl i offentlig som privat sektor. Myndigheterna har också initierat att ISO-serien kring Epub 3-formatet nu blir svensk standard.

MTM som kunskapscenter

- Som ett led i att stärka och utveckla ett forsknings- och evidensbaserat arbetssätt har MTM under 2022 inlett samverkan med Malmö universitetsbibliotek (MAUB) kring systematiska sökningar i vetenskapliga databaser. Särskilt fokus har under 2022 riktats mot forskning om studenter med syn- eller läsnedsättning som har behov av att läsa med öronen. Malmö universitet har också fått i uppdrag att sammanställa resultatet från sökningen i en rapport.

Uppdrag att främja universell utformning av e-böcker

- I regleringsbrevet för 2023 fick MTM i uppdrag att följa och delta i det europeiska standardiseringsarbetet. Likaså att i nära samverkan med bok- och förlagsbranschen analysera behovet av främjande insatser som underlättar universell utformning av e-böcker och ändamålsenlig programvara kopplad till införandet av tillgänglighetsdirektivet.

Kvalitativa aspekter

Användarundersökningar

Under 2022 har MTM genomfört sju användarundersökningar i syfte att kartlägga läsarnas behov och önskemål samt för att öka insikterna kring hur MTM:s produkter och tjänster uppfattas och kan utvecklas. Två indikatorer: Nöjd-Läsar-Index (NLI) och Net Promotor Score (NPS) har också introducerats under året. Detta för att få nyckeltal för varje produkt/tjänst och vars kvalitetsutveckling kan följas över tid.

Alla studier utom LL-förlagets har haft läsaren som målgrupp. I LL-förlagets undersökning har förmedlare varit målgruppen i form av lärare, bibliotekspersonal och personal inom omsorgen.

Tabell 1. Genomförda användarundersökningar under 2022 - redovisning av NPS och NLI

Produkt	NPS	NLI
Talbok	57	70
Legimus	68	76
Taltidning	51	74
LL-förlag	46	76
Tidskrifterna	7	62
8 Sidor Print	41	80
Studenter	35	61

NLI är ett samlat mått som mäter hur nöjda läsarna är med MTM:s produkter och tjänster. Nöjt läsarindex (NLI) är MTM:s version av nöjt kundindex (NKI). NKI är en etablerad metod för att mäta nöjdhet och används bland annat av Statistiska centralbyrån (SCB). Ett värde mellan 0–59 innebär att läsaren är missnöjd, 60–74 att läsaren är nöjd och värden på 75 och högre visar att läsaren är mycket nöjd. NPS visar hur sannolikt det är att MTM:s läsare skulle rekommendera myndighetens tjänster till andra personer. Ett NPS värde kan variera mellan –100 upptill +100. Värden mellan 30–40 är bra, 41–50 är mycket bra medan resultat över 50 är utmärkta. Generellt visar resultatet av undersökningarna och utfallet av indikatorerna att läsarna är nöjda med MTM:s produkter och tjänster. Undersökningarna som gjorts under 2022 är så kallade nollmätningar och kommer att användas som jämförelsepunkter för framtida mätningar.

År 2022 har inneburit ökad produktkunskap genom bättre kännedom om styrkor och svagheter i produkterna och tjänsterna utifrån ett kvalitetsperspektiv. Undersökningsarbetet har också identifierat vad som driver nöjdhet respektive missnöje hos läsarna för de specifika produkterna/tjänsterna.

Läsarcentrerad verksamhetsutveckling (LCV)

Under året har även en vidareutveckling av myndighetens arbete med undersökningar påbörjats – LCV. Arbetssättet syftar till att utveckla och tydliggöra MTM:s arbete med att ställa läsaren i fokus. Arbetet handlar bland annat om att än bättre ta vara på den interna kunskap som finns om läsarna. Undersökningarna kommer även

fortsättningsvis att användas för att förstå läsarnas önskemål och behov genom att knyta kvalitativa och kvantitativa data närmare varandra.

En ytterligare ambition är att intensifiera dialogen med MTM:s läsare i olika sammanhang. Centralt i LVC är dessutom att bygga och utveckla förtroendefulla relationer med läsarna för att göra dem till samarbetspartners i MTM:s produkt- och verksamhetsutveckling.

Verksamhetsöversikt

Vision och strategi

Myndighetens verksamhet har sin grund i de övergripande uppdrag och uppgifter som ingår i förordningen (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier, samt regleringsbrev.

Utifrån detta har MTM formulerat sin vision och strategiska inriktning.

Vision

Ett samhälle där all läsning är tillgänglig.

Strategisk inriktning

Med ledande kunskap och användaren i fokus främjar vi tillgänglig läsning i samhället.

MTM:s strategi 2021–2023

Strategins fokusområden har legat som grund för myndighetens planering och genomförande av verksamheten under året.

- MTM ska vara ett etablerat kunskapscentrum och en drivande aktör inom tillgänglig läsning. Vi ska förmedla kunskap om läsarnas behov och bidra till att hitta lösningar för olika situationer i olika skeden av livet.
- MTM ska främja den demokratiska rätten till läsning, så att fler oavsett förutsättningar kan ta del av litteratur, nyheter och samhällsinformation.
- MTM ska utveckla produkter och tjänster med bästa möjliga läsupplevelse utifrån läsarnas behov med hjälp av modern teknik. Vi ska komplettera marknadens utbud genom att tillgängliggöra läsning som våra läsare annars inte har möjlighet att ta del av.

Prestationsredovisning

Myndigheten har inte några kvantifierbara mål för verksamheten i myndighetsinstruktionen eller regleringsbrevet för 2022. I budgetpropositionen¹ anges dock att taltidningsverksamheten ska redovisas så att antalet taltidningar, antal prenumeranter och kostnadsutvecklingen framgår. I resultatrapporten redovisas dessa parametrar i kapitlet Dagstidningar. MTM redovisar sin

---

1 Prop. 2022/23:1

verksamhet utifrån nedanstående prestationer och resultatredovisningen är indelad efter dessa. Prestationerna *Utveckling, Tidskrifter och Individuell service* utgick i samband med förra årets återrapportering och ingår från och med 2021 i prestationen *Medier kultur*.

- Medier lättläst
- Medier kultur
- Medier utbildning
- Dagstidningar

För varje prestation redovisar MTM verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som myndigheten har i förordningen (2010:769) med instruktion för Myndigheten för tillgängliga medier. För prestationerna är det inte relevant att redovisa någon styckkostnad, då prestationerna ofta skiljer sig mycket åt

i kostnad och omfattning mellan åren. Detta beroende på att MTM:s tjänster och produkter är efterfrågestyrda.

Den individbaserade statistiken redovisas uppdelad efter juridiskt kön. Med kvinna/flicka respektive man/pojke avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer, eller organisationer/institutioner.

Alla väljare

Under 2022 har 8 *Sidors* redaktion fortsatt att driva webbplatsen *Alla väljare*, *allavaljare.se*, som publicerar nyheter om politik. På webbplatsen finns också information om det svenska politiska systemet, de politiska partierna och arbetet i riksdagen. Där finns också information om hur valet fungerar och hur det går till att rösta, samt information om EU:s politiska arbete och valet till Europaparlamentet.

Under 2022 har *Alla väljare* haft i uppdrag att särskilt fokusera på de allmänna valen i Sverige. Redaktionen har producerat journalistik om svensk politik och om valen 2022. Likaså gjort intervjuer med ledarna för riksdagspartierna samt svarat på läsarnas frågor om valen.

Alla väljare har också producerat ett bildspel om partierna och om politik. Under valmånaden hade bildspelen över 128 000 visningar. Exempelvis hade bildspelet om hur du röstar över 33 000 visningar.

I början av året släppte också 8 *Sidor* boken *Dags att rösta*. *Dags att rösta* är en lättläst bok om valet, om svensk politik och om de åtta riksdagspartierna och deras historia. Boken fanns att ladda ner som gratis, tillgänglig PDF-bok direkt på 8 *Sidors* sajt och på *Alla väljare* och har haft närmare 60 000 nedladdningar. Nästan två tryckningar av den fysiska boken sålde slut. Under 2022 har en printundersökning genomförts med 8 *Sidors* och *Alla väljares* läsare. Undersökningen visar tydligt att målgrupperna önskar en utökad nyhetsbevakning kring politik och demokrati.

MTM har haft möjlighet att använda högst 800 tkr från anslaget 6:1 Allmänna val och demokrati för driften av *Alla väljares* webbplats. Tilldelade medel har förbrukats helt under 2022.

Uppdrag till MTM att fortsatt driva webbplatsen *Alla väljare* med lättläst nyhetsinformation i samband med de allmänna valen 2022. Verksamheten ska särskilt inriktas mot grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare allmänna val såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättningar.

Informationssäkerhet

Under 2022 har MTM tagit ett helhetsomtag kring informationssäkerhetsarbetet på MTM, utifrån föreskrifterna från MSB (MSBF 2020:6) och infosäkkollen.

Fokus har varit riktat mot att identifiera myndighetens informationsobjekt och informationsklassa dessa, för att kunna applicera nödvändiga säkerhetsåtgärder.

Som stöd för arbetet har myndigheten använt webbverktyget ESM/Omega Point i stället för MSB:s dokumentbaserade metodstöd. Verktöget innehåller ett komplett paket för både informationskartläggning av informationsobjekt för informationsklassning. Likaså en insticksmodul för annexet till ISO 27001 standarden. MTM har därigenom valt att ta ett steg vidare genom att arbeta mot att uppfylla kraven i ISO 27001 certifiering av informationssäkerhetssystem. Arbetet följer standardens annex och genom granskning identifieras myndighetens behov vilka sedan ligger som grund för implementeringen av nödvändiga säkerhetsåtgärder.

I MTM:s förvaltningsplan för förvaltningsobjektet Administration har myndigheten involverat medarbetare som ansvarar för ett system/applikation, eller innehar en roll som informationsägare, systemägare, objektägare eller objektledare i vårt informationssäkerhetsarbete.

Under året har MTM genomfört workshops för att identifiera vad vi har för IT-komponenter på MTM, samt för att informationsklassa dessa, utifrån riktighet, konfidentialitet och tillgänglighet, för att kunna säkra upp dem utifrån respektive säkerhetskrav. Detta för att uppfylla kraven för informationssäkerhet och för att säkra upp systemens funktionalitet, effektivitet och kvalitet. Insatser har gjorts för att öka medarbetarnas förmåga att identifiera och förebygga och hantera allvarliga störningar och avbrott i det dagliga arbetet.

Resultatredovisning för MTM

Ekonomisk analys

De totala kostnaderna för MTM:s verksamhet år 2022 uppgick till 198 702 tkr.

Tabell 2. Verksamhetsutfall 2020-2022, tkr

	2022	2021	2020
Intäkter	198 702	194 209	181 031
Kostnader	198 702	194 104	181 031
Verksamhetsutfall	0	106	0
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	7 224	6 481	6 902
Lämnade bidrag	7 224	6 481	6 902

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

Kostnaderna ökade med 4 493 tkr under 2022 jämfört med föregående år. Ökningen beror till största del på att MTM:s verksamhetskostnader har ökat på grund av de allmänna prishöjningarna under 2022.

Tabell 3. Kostnader och intäkter fördelade på verksamhet, inklusive OH-kostnader och stödverksamhet, tkr

Verksamhet	2022	2021	2020
Medier lättläst, intäkter av anslag	2 194	2 293	2 346
Medier kultur, intäkter av anslag	120 456	120 698	105 469
Medier utbildning, intäkter av anslag	31 738	30 232	35 183
Dagstidningar, intäkter av anslag	34 925	31 692	27 949
Medier lättläst, intäkter	8 112	8 042	8 374
Medier kultur, intäkter	1 012	943	982
Utveckling, intäkter	258	310	727
Dagstidningar, intäkter	7	0	0
Summa intäkter enligt resultaträkning	198 702	194 209	181 031
Medier lättläst, kostnader	14 853	15 602	13 098
Medier kultur, kostnader	65 136	70 182	64 816
Medier utbildning, kostnader	51 419	48 413	52 093
Dagstidningar, kostnader	67 294	59 906	51 024
Summa kostnader enligt resultaträkning	198 702	194 104	181 031
Medier kultur, transfereringar	0	0	0
Tidskrifter, transfereringar	1 077	900	673
Dagstidningar, transfereringar	6 146	5 581	6 229
Summa transfereringar enligt resultaträkning	7 224	6 481	6 902

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

Från och med 2021 ingår prestationerna utveckling, tidskrifter och individuell service i prestationen Medier Kultur. Likaså har prestationen Gemensamt fördelats ut proportionerligt på de andra prestationerna. I tabellen presenteras jämförelsesiffror för 2020 utifrån den nya prestationsindelningen. Beträffande fördelningen intäkter från anslag per verksamhetsområde finns en viss osäkerhet på grund av att fördelningen av lönekostnaderna för Medier Lättläst och Medier Utbildning bygger på en bedömning av antalet årsarbetskrafter som belastar anslaget 17 3.2 Myndigheten för tillgängliga medier.

Under 2022 ökade intäkterna och kostnaderna med drygt två procent vardera jämfört med 2021. Intäkterna ökade med 4,5 miljoner kronor (2 procent) och består i sin helhet av intäkter av anslag.

Totalt ökade kostnaderna 2022 med 4,6 miljoner kronor (2 procent). Utfallet varierar dock mellan de olika prestationerna. För två av prestationerna, Medier Lättläst och Medier Kultur, minskade kostnaderna med 749 tkr respektive 5 046 tkr. Däremot ökade kostnaderna för prestationen Medier utbildning med 3 006 tkr

under 2022. Förklaringen är att produktionen av kurslitteratur för universitets- och högskolestuderande är helt efterfrågestyrd och varierar från år till år. Likaså ökade kostnaderna för prestationen Dagstidningar med 7 338 tkr. Bakgrunden till kostnadsökningen är framförallt att verksamheten har nått en mer normal volym jämfört med de föregående åren då coronapandemin påverkade omfattningen. Likaså har marknadsförings- och externa kommunikationsinsatser gjorts under 2022.

Under 2022 ökade stödet till dagstidningarna på grund av den allmänna kostnadsutvecklingen. Likaså tillgängliggjordes fler kulturtidskrifter än föregående år. Tillsammans förklarar det ökningen av transfereringarna.

Kostnaderna för OH- och stödverksamheten för budgetåret 2022 uppgår till 52,3 (53,4) miljoner kronor, som i tabellen fördelas procentuellt över verksamheterna. Tabellen är uppdelad i intäkter, kostnader och transfereringar.

Medier lättläst

Prestationen *Medier lättläst* avser verksamheten inom LL-förlaget och nyhetstidningen *8 Sidor*. MTM producerar och distribuerar lättlästa böcker och nyheter. LL-förlagets utgivning finns i tryckt format, i tal- och ljudboksformat samt i mindre utsträckning i e-boksformat.

8 Sidor tillgängliggörs som tryckt papperstidning och digitalt. Båda alternativen kan kompletteras med inläsning, som digitalt distribuerad taltidning och som punktskriftstidning.

MTM har också ett särskilt uppdrag att rikta stöd för lättläst till skolan.

Kvalitativa aspekter

LL-förlagets uppgift är att komplettera de kommersiella förlagens utgivning av litteratur på lättläst svenska, och därigenom bidra till ett så brett utbud av lättläst litteratur som möjligt. Det innebär att förlaget agerar kompletterande för tydligt definierade målgrupper där marknaden inte möter efterfrågan.

Förlaget utvecklar och ger ut lättläst allmänlitteratur i svenskt original för unga vuxna och vuxna läsare. De prioriterade målgrupperna är personer med intellektuell funktionsnedsättning, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, personer som lär sig svenska samt äldre personer med bristande läsförmåga. Utgivningen ska fördelas över de tre lättlästnivåerna 1 (lättast), 2 (lättare) och 3 (lätt), i nuläget med fokus på nivå 1 och 2 eftersom utbudet där är minst.

För nyhetstidningen *8 Sidor*, *8sidor.se* och för webbplatsen *Alla väljare* är den kontinuerliga utgivningen samt interaktionen med läsarna viktig, bland annat genom *Alla väljares* frågor- och svarstjänst samt funktionen *Kommentarsfält för alla*, där läsarna på ett enkelt och omedelbart sätt kan reagera på en artikel eller tycka till om tidningen. Den som har svårt att uttrycka sig i skrift kan använda symboler.

Myndigheten har till uppgift att tillgängliggöra lättläst litteratur samt att ge ut och distribuera lättläst litteratur i den utsträckning behoven inte tillgodoses på den kommersiella marknaden. Myndigheten ska tillgängliggöra lättläst nyhetsinformation och stödja utgivning och distribution av den oberoende lättlästa nyhetstidningen *8 Sidor*. Myndigheten ska också rikta stöd för lättläst till skolan.

LL-förlaget

LL-förlagets utgivning under 2022 bestod av 15 titlar, vilket var enligt plan. Ur årets utgivning vill MTM lyfta novellsamlingen *Minnen och fantasier*, ett tätt redaktionellt samarbete mellan LL-förlaget, pedagoger och deltagare från den dagliga verksamheten Kulturcentrum Skåne. Novellerna i boken är skrivna på tre olika lästnivåer. Releasen ägde rum på Novellfest 2022, arrangerad av Litteraturhus Lund på Skissernas museum i Lund – ett sätt att uppmärksamma allas rätt till läsning, och att behandla lättläst som en genre i sin egen rätt.

Som ett led i arbetet att vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgänglig läsning gav LL-förlaget ut boken *Skriv lättläst – En handbok för dig som vill bli förstådd* av Moa Candil och Bengt Fredrikson. Boken är en praktisk handbok för den som vill lära sig att skriva lättlästa informations- och nyhetstexter och den primära målgruppen är skribenter och kommunikatörer, inte minst i offentlig förvaltning. Författarna presenterade boken på ett seminarium på Skriva-scenen på Bokmässan i Göteborg.

2022 var Bokmässan åter öppen för allmänheten, och LL-förlaget hade en välbesökt monter.

På Bokmässan delade Studieförbundet Vuxenskolan ut Lättläst-priset, som 2022 gick till Eli Åhman Owetz för boken *Sköna Maj*, som LL-förlaget gav ut 2021. Uppföljaren *En jul tillsammans* publicerades 2022. Liksom den första boken är den primära målgruppen äldre läsare med demens. Stockholms Gartnersällskap nominerade Bella Lindes bok *Odla grönsaker inne – Från frö till skörd* (utgiven 2021) till Årets trädgårdsbok.

Professor Åsa Wengelin färdigställde rapporten *I huvudet på en lättlästförfattare – och två lättlästredaktörer*, en pilotstudie med mål att börja sätta ord på den tysta kunskap som många lättlästproducenter besitter. Studien var explorativ och utfördes i samverkan med MTM.

MTM har också uppdaterat och utökat språkrekommendationerna om lättläst som ligger på *mtm.se*. Nytt är bland annat att rekommendationerna nu är uppdelade i olika typer av texter så att det blir lättare för skribenter att hitta för dem relevant information.

Tabell 4. Antal försålda och utgivna titlar, LL-förlaget

	2022	2021	2020
Försäljning -LL-böcker	32 318	34 577	32 299
Utgivning LL-böcker	15	15	11

Källa: Försäljnings- och produktionslista

Kommentar till tabellen

Antalet utgivna titlar uppgick 15 titlar i enlighet planerat utgivningsmål för 2022. Försäljningen av tryckta exemplar var 7 procent lägre än föregående år.

Tabell 5. Antal streamade ljudböcker

	2022	2021	2020
Antal lyssningar	35 107	40 933	36 224

Källa: Försäljningsstatistik Axiell, ILT och Storytel

Kommentar till tabellen

Läsandet av lättlästa ljud- och e-böcker minskade 2022 med 14 procent jämfört med året före.

8 Sidor

8 Sidor har följt utgivningsplanen och utkommit med 52 nummer (varav tre dubbelnummer) i tryckt form.

Intresset för nyhetssajten *8sidor.se* har varit stort under året och det har funnits en stor efterfrågan på lättlästa nyheter, särskilt i samband med de allmänna valen i Sverige och när kriget i Ukraina startade.

8 Sidor har utvecklat sin nyhetsapp. Från och med april 2022 har redaktionen skickat ut en pushnotis varje vardag. Över 20 000 appanvändare tar emot notisen varje dag.

Under 2022 har 8 Sidor ökat sin närvaro i flera sociala medier för att nå nya läsare med behov av lättläst nyhetsjournalistik. 8 Sidor publicerar nyheter i sociala medierna Facebook, Twitter och Instagram varje vardag. På Facebook har 8 Sidor över 17 000 följare. Instagram är en ny kanal för 8 Sidor och under året har följarna ökat till 1 900.

Tabell 6. Prenumerationsstatistik och besöksstatistik för 8 Sidor och 8sidor.se

	2022	2021	2020
Antal besök på 8sidor.se	3 923 621	3 789 209	4 156 659
Antal sidvisningar (ej unika) 8sidor.se	10 199 137	12 838 695	15 196 861
Antal prenumerationer vid årets utgång, 8 Sidor	4 415	4 616	4 926
Genomsnittligt antal prenumeranter	4 468	4 833	5 618

Källa: Prenumerationsstatistik Flowy, Google Analytics

Kommentar till tabellen

MTM:s leverantör för 8 Siders prenumerationssystem bytte statistikverktyg under 2021. Mot denna bakgrund är inte uppgifterna i tabellen för 2020 jämförbara med uppgifterna i årsredovisningen för 2021.

Besöken på *8sidor.se* ökade med närmare 4 procent under 2022. I september 2021 infördes en ny cookiepolicy som innebar att all trafik till sidan inte längre registreras. Mot denna bakgrund bedöms intresset för 8sidor och lättläst nyhetsjournalistik ökat väsentligt under 2022.

8sidor.se har totalt under året haft över 1,4 miljoner användare. Detta är en ökning med över 20 procent sedan året före.

Besökarna på 8sidor.se har visat ett stort intresse för nyheter i kategorierna Sverige och världen under 2022. Likaså har intresset för nyheter om covid-19 och utvecklingen av pandemin varit fortsatt stort under året. Under valåret 2022 har det också varit stor efterfrågan på nyheter om svensk politik och information om riksdagspartierna och valet. Den mest lästa artikeln under året handlade om att regeringen aviserat en utredning av bank-id utifrån ett säkerhets- och rättviseperspektiv. 8 Sidor's lättlästa bok om valet Dags att rösta har laddats ner nästan 60 000 gånger.

8Sidor har gjort flera satsningar på marknadsföring under året vilka har resulterat i nya besökare på nätet och nya prenumeranter av papperstidningen. Marknadsföring har skett både genom annonser i digitala och fysiska medier och genom deltagande på mässor och evenemang.

Uppgifterna om den prenumererade papperstidningen omfattar helårsprenumerationer, läsårsprenumerationer och prenumerationer på 8 Sidor i pdf-format, samt taltidning.

Antalet helårsprenumerationer har ökat under året. Upplagan för den prenumererade, tryckta tidningen minskade däremot med 8 procent under 2022. Minskningen är dock mindre än tidigare år vilket kan peka mot att den sjunkande upplagan har börjat att plana ut på en ny lägre nivå. Framför allt har minskningen av skolornas läsårsprenumerationer avtagit. En utmaning framöver är Postnords varannandagsutdelning som medför att prenumeranter inte får sin tidning på utsatt dag. Oförutsägbarheten påverkar viljan att använda den tryckta tidningen i skolan.

Lättläst litteratur och samhällsinformation

Lättläst litteratur

MTM har under året tagit fram handledningar till ett urval av LL-förlagets böcker. Varje vecka under terminerna publicerades även lärarmaterial till aktuellt nummer av 8 Sidor på mtm.se. Detta material är tänkt som stöd och inspiration för pedagoger som arbetar med lättläst material i skolan.

”

Alla ska ha samma chans att få lägga sin röst. Vi hoppas att fler ska delta i den politiska debatten.

Bengt Fredrikson, journalist på den lättlästa tidningen 8 Sidor och författare till boken *Dags att Rösta – Valskola 2022*.

Lättlästa böcker och läromaterial presenterades på *mtm.se/skola* och ett urval av handledningarna presenterades även på *lektion.se*. På senare år har MTM successivt dragit ner antalet handledningar på *lektion.se*, detta eftersom LL-förlaget producerar allt färre böcker som har barn och unga som primär målgrupp. På webbplatsen *mtm.se/skola* publicerades förutom handledningar också reportage och tips med koppling till lättläst litteratur. Myndigheten har också distribuerat ett nyhetsbrev till pedagoger under året. Nyhetsbrevet har cirka 2 200 mottagare. På bokmässan arrangerade MTM flera seminarier som berörde lättläst litteratur och samhällsinformation. Myndighetens stöd kring lättläst presenterades även i alla sammanhang där myndighetens handläggare utbildade pedagoger, för närmare presentation av vilka sammanhang det rör sig om, se rubriken ”Barn-och ungdomsperspektivet”.

Tabell 7. Antal sidvisningar *lektion.se* och *mtm.se*

	2022	2021	2020
Antal visningar på MTM:s sidor på <i>lektion.se</i>	7 407	14 512	13 601
Antal visningar på <i>mtm.se</i> (lektionsmaterial)	1 471	6 344	
Antal visningar på <i>mtm.se</i> (material till 8-sidor)	1 054	4 057	
Antal visningar på <i>mtm.se</i> (Varje vecka till 8 sidor)	5 152	22 357	

Källa: Google Analytics

Myndigheten ska rikta stöd för lättläst till skolan.

Kommentar till tabellen

Statistiken från *mtm.se* är svår att jämföra med tidigare år på grund av ny cookie-policy på *mtm.se* från mars 2022. Man kan numera tacka nej till cookies på *mtm.se*, och därmed inte registreras som besökare. Många väljer att tacka nej. Från och med 2020 har MTM en mindre andel lektioner upplagda på *lektion.se* eftersom LL-förlaget inte har barn-och ungdomar som primär målgrupp längre och *lektion.se* riktar sig till grundskola och gymnasium.

Tabell 8. Antal nedladdningar av lektioner kopplade till lättlästa böcker och 8 Sidor

	2022	2021	2020
Nedladdningar från <i>lektion.se</i>	55 087	22 942	33 755
Nedladdningar från <i>mtm.se</i>	1 933	4 123	

Källa: *lektion.se* statistiksystem

Kommentar till tabellen

Statistiken från *mtm.se* är svår att jämföra med tidigare år på grund av ny cookie-policy på *mtm.se* från mars 2022. Man kan numera tacka nej till cookies på *mtm.se*, och därmed inte registreras som besökare. Många väljer att tacka nej. Från och med

2020 har MTM en mindre andel lektioner upplagda på lektion.se. Detta eftersom LL-förlaget producerar allt färre böcker som har barn och unga som målgrupp. Trots det har nedladdningarna för MTM:s lektioner på lektion.se mer än fördubblats under 2022. Allt lektionsmaterial som myndigheten producerat finns även tillgängligt på mtm.se.

Medier kultur

Prestationen *Medier kultur* omfattar produkter och tjänster som myndigheten erbjuder och som används av målgruppen. Samtliga titlar som produceras och förvärvas blir tillgängliga genom det digitala biblioteket *Legimus* men tillhandahålls även genom fysiska utlån och försäljning.

Det samlade beståndet av talboks- punktskrifts- och e-texttitlar samt teckenspråkig litteratur uppgick den 31 december 2022 till 145 733 (142 452) titlar. Det tillgängliga beståndet har ökat i linje med producerad och förvärvad produktion.

Kvalitativa aspekter

För verksamheten *Medier kultur* definieras de kvalitativa aspekterna som på vilket sätt tillgången till litteratur via *Legimus* är jämförbar med svenska folkbibliotek med motsvarande mängd aktiva användare samt i jämförelse med de nordiska systemmyndigheterna. Ytterligare en aspekt är i vilken utsträckning man får tillgång till en bok man lämnar förslag om.

”

På samma sätt som ett seende barn ritar och skriver om världen kunde mitt barn göra det med hjälp av punktskriften.

Annette Fredrikssons, Sofie Degerlands och Charlotta Finnans barn lånade punktskriftsböcker och var medlemmar i MTM:s Punktklubb.

Tabell 9. Aktiva låntagare och bestånd av e-titlar svenska bibliotek

Bibliotek	Aktiva låntagare	Bestånd e-titlar	Fysiskt bestånd
MTM Legimus	91 979	145 733	-
Malmö Stadsbibliotek	92 701	315 090	587 746
Bibliotek Uppsala	56 416	44 017	483 310
Biblioteken i Göteborg	160 955	216 373	915 059

Källa: Kungliga bibliotekets biblioteksstatistik

Kommentar till tabellen

Folkbibliotekens bestånd av e-titlar skiljer sig åt på grund av avtals- och budgetskillnader mellan biblioteken. Sett till antalet e-titlar per aktiv användare så är siffrorna för Legimus närmast jämförbara med Biblioteken i Göteborg – 1,6 titlar per aktiv användare (Legimus) respektive 1,3 titlar per aktiv användare (Biblioteken i Göteborg). Malmö stadsbibliotek har 3,4 e-titlar per aktiv användare medan Biblioteken i Uppsala endast har 0,8 e-titlar per aktiv användare.

För att få en bättre bild av tillgången av tillgänglig litteratur är det också intressant att jämföra beståndet i Legimus och motsvarande bestånd hos MTM:s nordiska systemmyndigheter. Dock är det viktigt att ha i minne att jämförelsen påverkas av att myndigheternas uppdrag varierar mellan länderna.

Tabell 10. Aktiva låntagare och bestånd av e-titlar nordiska systemmyndigheter

Bibliotek	Aktiva låntagare	Bestånd e-titlar
MTM Legimus	91 979	145 733
Celia (Finland)	41 108	70 000
NLB (Norge)	88 400	30 811
HBS (Island)	16 205	12 633
Nota (Danmark)	228 616*	50 000

* Totalt antal låntagare, osäkert hur stor del som är aktiva
Källa: Uppgifter från respektive nordisk myndighet

Kommentar till tabellen

Sett till antalet titlar per aktiv användare så är det endast Celia som är jämförbar med Legimus (1,7 titel per aktiv användare för Celia jämfört med 1,6 för Legimus). För övriga gäller att antalet titlar per (aktiv) användare är avsevärt lägre. Slutsatsen är att ur ett nordiskt perspektiv har MTM:s användare ett mycket gott biblioteksutbud av tillgängliga medier.

Urvalet av litteratur som tillgängliggörs i Legimus görs dels av MTM:s urvalsbibliotekarier, dels genom förslag från läsare genom biblioteken. En annan kvalitativ aspekt är därför hur stor del av de inkomna förslagen som produceras.

Tabell 11. Produktionsbeslut talböcker

	2022	2021	2020
Antal inkomna unika talboks-förslag	2 606	2 590	2 990
Andel produktionsbeslut (procent)	58	74	73
Antal ej producerade unika talboks-förslag	1 085	677	801

Källa: Dynamics 365

Kommentar till tabellen

Att andelen produktionsbeslut minskade 2022 var främst en följd effekt av bytet av produktionshanteringssystem under 2021, ett byte som gjorde att MTM gick in i 2022 med en lång rad redan startade produktioner som belastade 2022 års budget och som begränsade utrymmet för nystartade produktioner. Antalet unika förslag på barn- och ungdomsböcker var 234 (250). Dessa behöver dock inte vara efterfrågade av barn eller ungdomar utan kan också vara äldre böcker för så kallad nostalgiläsning.

MTM strävar fortsatt efter att så många talböcker som möjligt ska innehålla text. Det tillför ett mervärde för användaren att ha tillgång till texten samtidigt som man lyssnar på boken. 2022 producerades 91 (95) procent av talböckerna med text. Fler böcker hade varit möjliga att producera med text men även här valdes det bort på grund av kapacitetsbrist.

Punktskriftsläsarna vänder sig oftast till svarstjänsten för punktskrift- och prenumerations-service för att lämna förslag på böcker som ska göras på punktskrift. MTM har under året tagit emot 431 förslag på punktskriftsböcker. 56 av dessa var barn- eller ungdomsböcker – även här gäller att vissa förslag kan handla om så kallad nostalgiläsning.

Produktion och förvärv

MTM producerar och förvärvar talböcker, punktskriftsböcker, e-textböcker och taktila bilderböcker på både svenska och andra språk. Talböcker och e-textböcker går sedan att streama eller ladda ner via *Legimus* olika gränssnitt. Där kan användaren även låna punktskriftsböcker, varav en del som envägs-lån och några som cirkulationslån.

Tabell 12. Antal producerade och förvärvade titlar

	2022	2021	2020
Produktion talböcker	1 947	1 985	2 114
Produktion punktskriftsböcker	750	690	728
Produktion e-text	0	1	21
Förvärv talböcker	115	138	150
Summa produktion och förvärv	2 812	2 814	3 031

Källa: Dynamics 365

Kommentar till tabellen

Under 2022 har produktionsnivån varit på samma nivå som året före. Av de producerade talböckerna riktade sig 19 till barn och ungdom. Likaså 180 av punktskriftsböckerna.

MTM har varje månad informerat om nyproducerade punktskriftstitlar genom utskick av listan Nya punktskriftsböcker, som når totalt 196 (249) prenumeranter.

Talböcker

Alla folkbiblioteksfilialer och skolbibliotek kan ladda ner de talböcker som användarna vill låna. Användarna kan också själva låna böcker från MTM:s bibliotek legimus.se via tjänsten Egen nedladdning. De får tillgång till tjänsten via sitt folk-, skol- eller högskole-/universitetsbibliotek².

”
Jag minns biblioteket som en väldigt trygg plats, med stort utbud och enorm ordning och reda. Det gav studiero.

Lina Axelsson Kihlblom kämpade länge med sin dyslexi.

² Redovisas även under *Medier utbildning*, tabell 18.

Tabell 13. Antalet digitala lån av talböcker, e-textböcker och teckenspråkig litteratur till bibliotek respektive användare via *Legimus*.

	2022	2021	2020
Folkbibliotek	159 355	177 175	190 280
Användare, totalt	1 073 328	1 099 491	1 226 626
- varav kvinnor/flickor	688 623	691 724	755 017
- varav män/pojkar	384 595	407 693	471 443
- varav övriga	110	74	166
Summa	1 232 683	1 276 666	1 416 906
Skolbibliotek	986	2 002	2 217
Användare, totalt	233 956	248 501	297 546
- varav flickor	137 607	141 459	161 199
- varav pojkar	96 275	106 965	136 269
- varav övriga	74	77	78
Summa	234 942	250 503	299 763
Sjukhusbibliotek	192	126	267
Användare, totalt	2 335	2 663	2 783
- varav kvinnor/flickor	901	1 319	1 143
- varav män/pojkar	1 434	1 344	1 640
- varav övriga	0	0	0
Summa	2 527	2 789	3 050
Högskolebibliotek	98	74	131
Användare, totalt	435 400	409 197	375 829
- varav kvinnor	338 327	313 046	284 497
- varav män	96 618	95 481	90 838
- varav övriga	455	670	494
Summa	435 498	409 271	375 960
Övriga bibliotek (till exempel länsbibliotek) *	0	1	0
Användare, totalt	1 765	1 517	1 305
- varav kvinnor/flickor	1 510	1 187	976
- varav män/pojkar	255	330	324
- varav övriga	0	0	5
Summa	1 765	1 517	1 305
Summa: Bibliotek	160 631	179 378	192 895
Summa: Användare	1 746 784	1 761 369	1 904 089
Totalt	1 907 415	1 940 747	2 096 984

Källa: Direktuttag från NDS av MSC

*) MTM:s skyddade bibliotek (för personer med skyddad identitet), specialbibliotek och samarbetspartners ingår i uppgifterna.

Kommentar till tabellen

Värdena för samtliga kategorier av nedladdningar och strömningar 2020 har ändrats i jämförelse med angivna värden i årsredovisningen för 2020 på grund av ändrade förutsättningar för statistikuttag. Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer.

Utvecklingen av digitala lån under 2022

Under 2022 har det totala antalet lån minskat med två procent jämfört med 2021. Lån i folkbibliotek minskade med tre procent medan lån i högskolebibliotek ökade med sex procent. Lån utförda av bibliotek minskade med 10 procent jämfört med 2021. Den minskning som inleddes under coronapandemin har fortsatt under 2022. Lånen sker i allt högre grad digitalt även efter pandemin.

Av det totala antalet digitala lån, 1 907 415 (1 940 747), utgjorde fortfarande folkbibliotekslånen den största delen med 65 (66) procent. Skolbibliotekslånens andel var 12 (12) procent och högskolebibliotekens var 23 (21) procent.

Tabell 14. Antal nedladdningar³ via appen *Legimus* och *legimus.se* bland enskilda användare

	2022	2021	2020
Appen <i>Legimus</i>: under 18 år, totalt	206 208	255 580	384 128
- varav flickor	108 350	131 243	188 713
- varav pojkar	97 784	124 281	195 383
- varav övriga	74	56	32
Appen <i>Legimus</i>: över 18 år, totalt	992 391	950 314	1 010 875
- varav kvinnor	711 228	671 353	708 743
- varav män	280 813	278 445	301 688
- varav övriga	350	516	444
Summa appen	1 198 599	1 205 894	1 395 003
<i>legimus.se</i>: under 18 år, totalt	6 639	8 626	10 453
- varav flickor	2 501	2 945	4 037
- varav pojkar	4 136	5 678	6 415
- varav övriga	2	3	1
<i>legimus.se</i>: över 18 år, totalt	170 737	205 513	236 829
- varav kvinnor	93 861	116 901	135 287
- varav män	76 802	88 476	101 393
- varav övriga	74	136	149
Summa <i>legimus.se</i>	177 376	214 139	247 282
Webbspelaren: under 18 år, totalt	56 914	59 300	56 767
- varav flickor	22 635	22 923	21 750
- varav pojkar	34 266	36 345	34 996
- varav övriga	13	32	21
Webbspelaren: över 18 år, totalt	295 033	261 672	181 776
- varav kvinnor	217 507	191 754	132 065
- varav män	77 400	69 840	49 619
- varav övriga	126	78	92
Summa webbspelaren	351 947	320 972	238 543
<i>Talboken kommer</i>: över 18 år, totalt	17 132	18 845	21 860
- varav kvinnor	9 406	10 425	11 155
- varav män	7 726	8 420	10 705
- varav övriga	0	0	0
Summa <i>Talboken kommer</i>	17 132	18 845	21 860
Totalt antal nedladdningar	1 745 054	1 759 850	1 902 688

Källa: Direktuttag från NDS av MSC

³ Begreppet nedladdningar avser nedladdningar av talböcker från *Legimus.se* samt strömning av talböcker via *Legimus* appen och webbspelaren

Kommentar till tabellen

Värdena för samtliga kategorier av nedladdningar och strömningar 2020 har ändrats i jämförelse med angivna värden i årsredovisningarna för 2020 på grund av ändrade förutsättningar för statistikuttag. Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Utvecklingen av nedladdningar bland enskilda användare i Legimus 2022

Under 2022 har det samlade antalet nedladdningar och strömningar via *legimus.se*, appen *Legimus*, webbspelaren och Talboken varit i stort sett oförändrad jämfört med 2021. Antalet nedladdningar via *legimus.se* minskade med 17 procent jämfört med föregående år. Den fortsatta minskningen av antalet nedladdningar från *legimus.se* bedöms spegla ett ändrat läsarbeteende där fler väljer att strömma i stället för att ladda ner litteraturen från *Legimus*. Det bekräftas av att användandet av webbspelaren har ökat med 10 procent sedan 2021. Användningen av apparna är i princip oförändrad. Nedladdningen av litteratur via Talboken kommer minskade med 10 procent jämfört med 2021 och 22 procent 2020. Talboken kommer erbjuds till taltidningsprenumeranter med Daisy-spelare. Under coronapandemin har MTM inte haft möjlighet att genomföra hembesök för installation och användarstöd för nya taltidningsprenumeranter vilket till stor del förklarar minskningen.

Tabell 15. Antal förmedlare i Legimus

Antal bibliotek som är registrerade hos MTM	2022	2021	2020
Folkbibliotek	695	693	664
Skolbibliotek	2 634	2 547	2 467
Sjukhusbibliotek	39	39	39
Högskolebibliotek	88	88	82
Summa	3 456	3 367	3 252

Källa: NDS genom MSC

Kommentar till tabellen

Under 2022 har antalet bibliotek som är registrerade hos MTM ökat med tre procent. MTM erbjuder inte längre biblioteken att utföra direktlån.

Tabell 16. Antal användare i Legimus som registrerats via bibliotek

	2022	2021	2020
Folkbibliotek totalt	91 175	88 898	89 643
- varav kvinnor/flickor	50 218	47 280	46 193
- varav män/pojkar	40 917	41 570	43 368
- varav övriga	40	48	82
Skolbibliotek totalt	69 238	68 678	70 222
- varav flickor	34 102	33 162	32 949
- varav pojkar	35 086	35 443	37 164
- varav övriga	50	73	109
Sjukhusbibliotek totalt	130	131	131
- varav kvinnor/flickor	88	91	89
- varav män/pojkar	42	40	42
- varav övriga	0	0	0
Högskolebibliotek totalt	27 317	23 347	20 126
- varav kvinnor	20 568	17 307	14 734
- varav män	6 620	5 926	5 283
- varav övriga	129	114	109
Summa registrerade användare i Legimus	187 860	181 054	180 122

Källa: NDS via MSC

Kommentar till tabellen

Antalet användare i Legimus har ökat med fyra procent 2022 jämfört med 2021. Med kvinnor respektive män avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskolestudenter och asylsökande med LMA-nummer.

Tabell 17. Antal registrerade användare som lånat via Legimus

	2022	2021	2020
Folkbibliotek totalt	56 502	55 364	56 310
- varav kvinnor/flickor	33 097	31 484	30 944
- varav män/pojkar	23 113	23 580	25 348
- varav övriga	292	300	18
Skolbibliotek totalt	36 334	36 507	37 835
- varav flickor	18 970	18 650	19 049
- varav pojkar	17 172	17 651	18 762
- varav övriga	192	206	24
Sjukhusbibliotek	85	93	86
- varav kvinnor/flickor	56	59	60
- varav män/pojkar	23	25	26
- varav övriga	6	9	0
Högskolebibliotek	21 053	18 237	14 226
- varav kvinnor	16 088	13 782	10 686
- varav män	4 899	4 395	3 489
- varav övriga	66	60	51
Övriga bibliotek	19	15	106
- varav kvinnor/flickor	15	11	67
- varav män/pojkar	4	3	38
- varav övriga	0	1	1
Summa	113 993	110 216	108 563

Källa: Qlik Sense

Kommentar till tabellen

Antalet låntagare har ökat med fyra procent 2022 jämfört med 2021. Med kvinnor respektive män avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskole-studenter och asylsökande med LMA-nummer.

Tabell 18. Antal exemplar försålda talböcker

	2022	2021	2020
Till privatpersoner	93	66	92
Till bibliotek, BTJ	7 785	8 568	10 442
Summa	7 878	8 634	10 534

Källa: Underlag från BTJ

Kommentar till tabellen

MTM tillhandahåller talböcker till försäljning via en återförsäljare, BTJ, som laddat ner exemplar från legimus.se och sålt dem till biblioteken och privatpersoner. Försäljningen fortsätter att minska och under 2022 minskade den med 9 procent (18 procent 2021).

Punktskriftsböcker

Beståndet av punktskriftsböcker uppgick vid årsskiftet till 17 553 (17 838) titlar. Böckerna produceras i olika format och distribueras till användarna via MTM:s punktskrifts- och prenumerationservice, via folk- och skolbibliotek samt direkt till användaren genom ett envägslån av den aktuella titeln. Under 2021 lånades 10 093 (14 855) volymer ut som engångslån. Det handlade om 1 622 titlar, då en titel ofta består av flera volymer. Via MTM:s punktskrifts- och prenumerationservice registrerades 558 (832) cirkulationslån, inklusive omlån. För dessa kan vi inte få fram antal volymer.

Under året gjordes envägslån av 257 låntagare och cirkulationslån av 27 låntagare, totalt 284 aktiva låntagare. Vid årets slut var 814 punktskriftslåntagare registrerade vilket ska jämföras med 793 i slutet av 2021. Låntagarna består av såväl enskilda användare som folk- och skolbibliotek som förmedlar punktskriftsböcker. MTM tillhandahåller även punktskriftsböcker till försäljning. Ett gott samarbete med landets syncentraler, Synskadades Riksförbund och Specialpedagogiska skolmyndigheten bidrar till att punktskriftsanvändare får kännedom om möjligheten att låna punktskriftsböcker från MTM.

Myndigheten ska främja tillgången till punktskrift och taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning.

Tabell 19. Antal utlånade och försålda punktskriftsböcker samt antal punktskriftsläsare

	2022	2021	2020
Utlånade volymer	10 093	14 855	15 245
Försålda exemplar	500	483	610
Antal punktskriftsläsare, totalt	814	793	721
- varav kvinnor	502	487	450
- varav män	311	300	264
- varav övriga	1	6	6

Källa: Mikromarc, NDS, CRS, CRM

Taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning

En ny taktill bilderbok för barn med funktionsnedsättning har producerats i collageteknik: *God natt, min lilla kanin*. Den vänder sig till vår yngsta målgrupp, 0–6 år, och innehåller TAKK, tecken som alternativ och kompletterande information.

Under 2022 har MTM, Celia (Finland) och NLB (Norge) samverkat genom den taktilla produktionen *Handbok för superhjältar*. Del 1. Boken är en variant av taktill bilderbok som inte räknas med i beståndet över taktilla bilderböcker, utan i beståndet av punktskriftsböcker. Den består av 7 sidor med taktilla collagebilder, en punktskriftsfil samt originalbok i ficka.

Tabell 20. Bestånd, taktila bilderböcker

	2022	2021	2020
Bestånd, antal titlar	100	99	96
Försålda exemplar, antal	258	329	460

Källa: Mikromarc, CRM

Kommentar till tabellen

Försäljningen av taktila bilderböcker varierar något mellan åren. Inga taktila bilderböcker gallrades under året.

Främjande av teckenspråkig litteratur

MTM tillgängliggör teckenspråkig litteratur tidigare producerad av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) i form av filmer i *legimus.se*. Inga nyförvärv har gjorts sedan 2014. Utbudet omfattar 148 titlar och består främst av barn- och ungdomsböcker. Antalet lån av teckenspråkig litteratur via *legimus.se* var under året 5. En förstudie har gjorts under året i samverkan med SPSM om att skapa nya distributionssätt för teckenspråkig litteratur i *legimus.se*.

MTM ska främja teckenspråkig litteratur.

Utveckling

Uppdatering av IT-plattformen *Legimus*

Arbetet med att byta teknisk plattform för *Legimus* har slutförts under året och lanserats till läsarna under januari 2023. Med den nya plattformen på plats kommer MTM kunna arbeta mer effektivt med att löpande införa förbättringar i tjänsten för våra läsare.

Produkthanteringssystem

MTM:s nya system för produktion av tillgänglig litteratur har tagits i drift fullt ut under 2022. Arbetet med att vidareutveckla systemet har pågått under året.

Intern konvertering av produktionsprocessen.

MTM har under 2022 fördjupat sin samverkan med de nordiska systemmyndigheterna kring IT-utveckling. Tillsammans med NLB (Norge) har bland annat ett samarbete påbörjats kring utvecklingen av ett gemensamt system för intern konvertering av produktprocessen.

MTM ska främja och bevaka teknikutvecklingen av nya medier för att öka tillgängligheten till litterära verk och dagstidningar för personer med funktionsnedsättning.

Tidskrifter

För verksamheten *Tidskrifter* definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tidskrifter som varje år tillgängliggörs samt även utifrån den servicenivå som ett ökat utbud och förbättrade tjänster ger.

Antalet tidningar man kan prenumerera på är i stort sett oförändrat jämfört med 2021.

Tabell 21. Antal tidningar och prenumerationer

	2022	2021	2020
Taltidning, barn, 2 stycken	75	82	83
- varav flickor	30	30	29
- varav pojkar	39	47	50
- varav övriga	6	5	4
Taltidning, vuxna, 3 stycken	231	257	302
- varav kvinnor	140	159	193
- varav män	75	76	89
- varav övriga	16	19	20
Punktskriftstidning, barn, 1 stycken	7	9	12
- varav flickor	4	5	7
- varav pojkar	0	1	2
- varav övriga	3	3	3
Punktskriftstidning, vuxna, 2 stycken	106	107	120
- varav kvinnor	67	71	82
- varav män	35	29	31
- varav övriga	4	7	7
Tidskrifter överförda till punktskrift i sin helhet, 13 (14, 2021)	151	152	174
- varav kvinnor	115	99	115
- varav män	34	42	46
- varav övriga	2	11	13
8 Sidor, punktskrift	47	51	55
- varav kvinnor	22	26	28
- varav män	13	14	17
- varav övriga	12	11	10
Kamratposten och Knep och knåp, punktskrift i urval	27	35	38
- varav kvinnor	22	28	29
- varav män	5	7	9
- varav övriga	0	0	0
Summa	644	693	784

Källa: Agresso (antalet prenumeranter)

Kommentarer till tabellen

Efterfrågan har sjunkit de senaste åren. MTM har därför gjort en översyn av aktuellt tidnings- och tidskriftsutbud i punktskrift. I enlighet med läsarnas önskemål kommer ett delvis förändrat tidningsutbud att erbjudas läsarna under 2023; ett par tidningar har lagts ner och andra har tillkommit. Nystartade tidningar under året är *Sans*, *Vego* och *Modern psykologi*. Under våren gjorde vi även en undersökning för att lära oss mer om vad prenumeranterna tycker om de tidskrifter vi ger ut på tal och punktskrift. Resultatet var blandat. Under 2023 kommer vi att titta närmare på tidningsmarknaden för att se vilka ytterligare titlar som skulle passa i MTM:s tidningsutbud.

Många av tidningarna för vuxna läses av den äldre generationen. MTM:s erfarenhet från kontakter med användare är att uppsägning av prenumeration oftast sker med hänvisning till hög ålder. Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas prenumeranter som inte har angett komplett personnummer, eller organisationer.

Stöd för inlästa kulturtidskrifter

MTM administrerar ett stöd för inläsningar och redigering av Kulturtidskrifter. Under 2022 har tolv kulturtidskrifter erhållit ca 1 042 (800) tkr i stöd. Summan har framförallt ökat på grund av att fler tidskrifter tillkommit.

MTM ska göra kulturtidskrifter tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Individuell service

Individuell service är verksamhet som genom hög personlig servicenivå bidrar till att skapa möjlighet till ökad delaktighet i samhället, exempelvis *Punktskriftstjänsten*, *Punktkassen* och *Punktväskan* samt spel och almanackor som anpassas efter målgruppens behov.

Punktklubben och de kostnadsfria nybörjarmaterialen *Punktkassen* och *Punktväskan* är produkter som syftar till att inspirera till taktill läsning av text och bild och till lek där färdigheter som behövs för punktläsning används. *Punktkassen* och *Punktväskan* förmedlas via syncentralerna till familjer där ett barn förväntas bli punktskriftsläsare. Målgruppen är främst barn i förskoleålder.

Punktläsande barn i åldrarna 5–12 år kan vara medlemmar i *Punktklubben* och får då paket med böcker, texter och annat som inspirerar till läsning, som till exempel sällskapsspel, pyssel och recept.

För självständighet och delaktighet produceras punktskriftsalmanackor och sällskapsspel som MTM synanpassar. Oftast behövs både en anpassning av spelplan och tärningar samt instruktioner. Vissa spel producerar MTM från grunden, eftersom utförandet behöver anpassas genomgående för att spelkonceptet ska fungera. *Memory* är ett exempel på detta. Spel och almanackor säljs via återförsäljare.

Det går också att varje vecka prenumerera på *Melodikryssets kryssruta* på punktskrift.

Tabell 22. Antal producerade artiklar

	2022	2021	2020
Almanackor i fem olika format	244	455	435
Synanpassade kortlekar	132	150	125
Sällskapsspel	107	256	124
Summa	483	830	684

Källa: Lagerlista Iris, inlevererade produkter

Kommentarer till tabellen

Vissa artiklar som finns i lager tillverkas vid behov och på efterfrågan. Produktionen av tryckta punktskriftsalmanackor har minskat, vilket beror på att många användare successivt går över till digitala almanackor. Produktionsvolymen av anpassade spel har under 2022 varit lägre än föregående år, vilket medför en lägre försäljningsvolym. De mest efterfrågade spelen, punktskriftsmärkta spelkort och kortspel, har prioriterats i produktionen.

Tabell 23. Antal prenumeranter och levererade produkter

	2022	2021	2020
Punktkassen*	32	31	31
Punktväskan*	31	32	27
Punktklubben totalt	32	31	30
- varav flickor	12	12	15
- varav pojkar	19	18	13
- varav övriga	1	1	2
Melodikrysset totalt	43	43	46
- varav kvinnor	33	34	35
- varav män	10	9	11
- varav övriga	0	0	0

Källa: Prenumerationslistor ur Agresso, sammanställningar av beställningar via e-post, samt prenumerationslista ur MTM:s CRM.

* Punktkassen och Punktväskan delas ut via förmedlare, därav ingen fördelning efter kön.

Kommentarer till tabellen

Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas prenumeranter utan komplett personnummer eller organisationer.

Antalet medlemmar i Punktklubben varierar mellan åren beroende på hur många barn som finns i varje årskull. 8 nya prenumeranter tillkom under 2022. 6 prenumerationer avslutades automatiskt i juni 2022, då prenumeranterna fyllt 12 år.

Punktskriftstjänsten

Punktskriftstjänsten är en individuell, kostnadsfri service för personer med dövblindhet och personer med synnedsättning. Genom tjänsten kan enskilda punktskriftsläsare få eget material överfört till punktskrift exempelvis myndighetsdokument, taktila kartor, bruksanvisningar eller recept. MTM överför även Dövas tidning till punktskrift.

Personer med dövblindhet har inga begränsningar på mängden material som de kan beställa. Personer med synskada kan beställa max 1500 originalsidor punktskrift per person och år samt ett obegränsat antal kopior.

Kostnaden för *Punktskriftstjänsten* 2022⁴ var 560 tkr jämfört med 685 tkr 2021 och 441 tkr 2020, vilket var en minskning med ca 18 procent jämfört med 2021 och en ökning på 21 procent jämfört med 2020. Styckkostnaden per punktskriftstjänstärende var 1421 kr 2022 jämfört med 1454 kr 2021 och 946 kr 2020, vilket innebär en minskning av kostnaden med 2 procent mellan 2022 och 2021 och 53 procents ökning 2021 jämfört mot 2020.

Tabell 24. Antal ärenden och registrerade användare till *Punktskriftstjänsten*

	2022	2021	2020
Antal ärenden	394	471	466
Antal registrerade användare	318	206	231

Källa: CRM

* Under perioden 2021-05-22–2021-06-21 var beställningssystemet ur funktion. Statistikunderlaget har kompletterats med uppgifter från manuell hantering av order.

Kommentar till tabellen

Antalet registrerade användare har ökat med 54 procent under året, medan ärendena har minskat med 16 procent. Tjänsten är efterfrågestyrd och användarnas behov varierar mellan åren. Det har varit 66 aktiva beställare under året och av dessa är sex dövblinda punktskriftsläsare.

Under 2022 har beställningarna av taktila kartor ökat kraftigt. Detta har inneburit ökade kostnader för formgivning och tryck/svällning. Annat privat material har däremot haft minskat inflöde av beställningar.

Läsombud

Kvalitativa aspekter

Läsombudsverksamheten arbetar för att vuxna personer med intellektuella och/eller kognitiva funktionsnedsättningar inom LSS- och äldreomsorg får sin demokratiska rätt till läsning, litteratur och samhällsinformation tillgodosedd och utifrån sina egna förutsättningar. Inom läsombudsverksamheten informerar, inspirerar och stödjer MTM de läsombud och högläsare som läser högt i hela landet inom LSS- och äldreomsorg.

Läsombudsverksamhet

Det finns i Sverige 3 949 registrerade läsombud/frivilliga högläsare/medlemmar i regionala och kommunala arbetsgrupper, en minskning med knappt en halv procent från 2021. Minskningen beror på en fortsatt pågående registergenomgång, påbörjad under 2020, som ett led i en registeruppdatering. Under 2022 har 51 läsombud/frivilliga högläsare/medlemmar i arbetsgrupper avregistrerats och 34 har tillkommit.

Myndigheten har fortsatt delat information rörande de regionala och lokala arrangemang som genomförts för läsombud och högläsare.

För elfte året i rad har MTM delat ut priset Årets läsombud för att främja läsning inom LSS- och äldreomsorg. Priset Årets läsombud delas ut till ett läsombud eller en högläsare som har gjort extra insatser för att främja läsningen inom LSS- eller äldreomsorgen. Årets pris med prissumman 10 tkr delades den 10 november ut med motiveringen: *Maila Goman har läst högt för andra människor i många år. Hon läser böcker för både vuxna och barn som inte kan läsa själva. Med plikttrogenhet, inspiration och goda idéer har hon bidragit till arbetet med högläsning i arbetsgruppen Läsombud LSS i Skövde kommun.*

Myndigheten har gett ut två nummer av tidningen Läsombudet, läs mer under rubriken Kommunikationsverksamhet.

Myndigheten ska driva och utveckla funktionen läsombud.

”

Att har rätt att få något läst till sig, oavsett om man har lässvårigheter eller om man är nysvensk.

Maila Goman tilldelades utmärkelsen Årets Läsombud 2022. Hon har läst högt för andra i många år, både för kamraterna i gruppboenden, barn i förskolan, i sjukvården och inom SFI.

Medier utbildning

Prestationen *Medier utbildning* omfattar produkter och tjänster som myndigheten erbjuder och som används av studerande vid högskola och universitet.

Kvalitativa aspekter

För verksamheten *Medier utbildning* definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med det kvalitativa utbud av tillgänglig litteratur som varje år tillförs beståndet. De kvalitativa aspekterna definieras vidare utifrån den servicenivå som ökat utbud och ökad samtidig tillgång till produkterna ger.

Införandet av nytt produktionssystem under 2021 påverkade fortsatt produktionskapaciteten under våren 2022. Även detta år har den totala mängden producerade titlar begränsats men prioriteringen har varit att universitets- och högskolestudenternas beställningar har hanterats först.

Målsättningen är att ingen student med syn- eller läsnedsättning ska behöva vänta på sin kurslitteratur. MTM har fortsatt arbetet med att effektivisera produktions- och distributionsprocessen, ett byte av produktionssystem var en del i arbetet. Under pågående produktion skickas delar av boken löpande till studenterna i den ordning de önskar och delleveranserna når studenten så tidigt som det är möjligt.

Landets lärosäten ansvarar för registrering av studerande till tjänsten Egen nedladdning. I december 2022 fanns det 27 317 registrerade användare med nedladdningskonto på universitets- och högskolebibliotek, att jämföra med 23 347 vid samma tidpunkt året innan, en ökning med 17 (16 mellan 2022 och 2021) procent. Antalet studenter som begär att få sin kurslitteratur i punktskrift varierar mellan åren. Produktionen av kurslitteratur i punktskrift är mycket kostnadsdrivande för myndigheten.

MTM ska förse högskolestuderande personer som har en funktionsnedsättning i form av läsnedsättning med sådana exemplar av kurslitteratur som de behöver för att kunna ta del av litteraturen.

”

Jag hade tampats med en riktig koloss till bok. Bibliotekarien sa att det kunde ta lång tid att få fram boken som talbok men det gick på två veckor. Det var helt fantastiskt! .

Studenten Lina Ydrefelt läste med högskolelitteratur i Legimus. Idag arbetar hon som skolbibliotekarie på ett gymnasium.

MTM samarbetar med Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), där MTM producerar litteratur för studerande på de utbildningar som MYH administrerar. MTM har även ett samarbete med folkhögskolor. Produktionen bekostas av skolorna och böckerna finns tillgängliga för lån i *legimus.se*. Samarbetet har resulterat i 19 (35) titlar.

Förbättrad service till studenter

Det nya e-textformatet Epub 3 togs i drift under senare delen av året. Det har hittills bara erbjudits till studenter med synnedsättning. Under 2022 har MTM producerat fyra 4 titlar i det nya formatet.

Produktion och förvärv

MTM:s produktion av kurslitteratur för studerande vid högskola och universitet är efterfrågestyrd och baseras på de beställningar som inkommer från studenterna inför och under varje termin. Produktionen påverkas också av variationer i antalet studenter mellan åren och vilka utbildningar som de väljer att söka. Sammantaget leder det till att produktionsvolymen och kostnaderna för den varierar mellan åren.

MTM:s utgångspunkt är att tillgängliggöra kurslitteraturen för studenten så snabbt som möjligt. Därför produceras talböckerna i första hand med syntetiskt tal vilket ger en kortare produktionstid samt lägre kostnad per talbok.

Dock finns det ett flertal högskoleämnen som är så komplexa att inläsning med talsyntes leder till en så låg kvalitet på den inlästa texten, att studenten får svårt att tillgodogöra sig innehållet i kurslitteraturen. I de fall en student med behov av anpassat material blir antagen till en kurs i ett sådant ämne är det oftast nödvändigt att producera hela eller stora delar av kurslitteraturen med mänskligt tal.

Tabell 25. Antal producerade och förvärvade titlar, *Medier utbildning*

	2022	2021	2020
Produktion talböcker	1 167	1 372	1 360
Produktion punktskriftsböcker	30	38	11
Produktion e-textböcker	4	98	88
Förvärv talböcker	8	9	6
Summa produktion och förvärv	1 217	1 517	1 465

Källa: Dynamics AX

Kommentar till tabellen

Produktionen och förvärven har totalt minskat jämfört med föregående år. Produktionen är efterfrågestyrd och minskningen beror på lägre efterfrågan. Den låga mängden av e-textböcker beror på att det gamla formatet fasades ut och det blev ett uppehåll innan ett nytt format kunde erbjudas till studenterna. De har erbjudits alternativa format under uppehållet.

Utlåning

Tabell 26. Antal lån

	2022	2021	2020
Antal digitala lån, högskolebibliotek	98	74	131
Antal digitala lån, studenter vid högskolebibliotek	435 400	409 197	375 829
- varav kvinnor	338 327	313 046	284 497
- varav män	96 618	95 481	90 838
- varav övriga	455	670	494
Summa	435 498	409 271	375 960

Källa: Direktuttag från NDS av MSC

Kommentar till tabellen

Under 2022 ökade antalet lån i högskolebibliotek med 6 procent. Trenden att digitala lån endast sker via enskilda användares konton har också fortsatt. Bibliotekens andel av de digitala lånen utgör 2022 bara en bråkdel av de totala lånen. Med kvinnor/flickor respektive män/pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis utländska högskole-studenter och asylsökande med LMA-nummer.

Dagstidningar

Prestationen *Dagstidningar* omfattar dagstidningar som myndigheten i samverkan med tidningsföretagen årligen producerar, tillgängliggör och distribuerar som taltidning samt det användarstöd myndigheten tillhandahåller.

Kvalitativa aspekter

Verksamheten *Dagstidningar* resulterar i en ökad användarnytta genom att varje år tillgängliggöra ett brett utbud av dagstidningar samt den servicenivå som ett brett utbud och förbättrade tjänster ger. Utbudet har i stort varit oförändrat under året. En tidning har lagts ned.

MTM följer regelbundet upp nöjdheten med prenumeranter och berörda tidningar. Resultatet av den uppföljningen har inneburit att några områden prioriteras i kvalitets- och utvecklingsarbetet.

Den läsutrustning som prenumeranterna i huvudsak använder sig av för att läsa taltidningen är Daisyspelare som upphandlades i samband med teknikskiftet 2013/2014. Spelarna fungerar fortfarande relativt väl men det är av stor vikt att MTM såväl kompletterar befintlig utrustning som förbereder för nästa generations läsutrustning. Därför pågår ett utvecklingsarbete av en *Lättanvänd Digital Läsutrustning*. En applikation som utgår från en androidsurfplatta som kan anpassas för målgruppen har tagits fram. Ett antal användbarhetstester har genomförts med målgruppen. Testerna har

Myndigheten har till uppgift att förbättra tillgången till innehållet i dagstidningar för personer med en funktionsnedsättning som gör att de inte kan ta del av en vanlig dagstidning.

fallit väl ut. Fortsatta anpassningar, tester och partiella lanseringar kommer att genomföras under de kommande åren.

Den ekonomiska stödmodellen för tidningsföretagen togs fram i samband med teknikskiftet 2013/2014. Förutsättningarna har sedan dess förändrats för såväl tidningarna som MTM. Stödmodellen upplevdes som komplicerad för tidningarna då de först ansökte om stödet och därefter redovisade det. Utformningen av den stödmodellen uppmuntrade inte heller till samverkan och samarbete mellan tidningarna och MTM. Mot denna bakgrund har en ny ekonomisk stödmodell för taltidningarna införts under 2022. Det ekonomiska stödet är numera i huvudsak schablonbaserat och uppmuntrar till en dialog mellan MTM och tidningsföretagen. Då den nya ekonomiska stödmodellen förutsatte en ändring av den befintliga föreskriften för taltidningsstödet har den reviderats. Ändringarna av stödmodellen och föreskriften har skett i samverkan med tidningarna. En konsekvensanalys av ändringarna har genomförts vilken fått positiv återkoppling från Regelrådet.

Under 2022 har MTM gjort en extra satsning på att kvalitetssäkra uppläsningen med talsyntes för taltidningar, dels genom att säkra att fler ord uttalas korrekt av talsyntesrösten, dels genom att regelbundet kontrolllyssna på taltidningarna för att upptäcka felaktigheter. I tillägg till de omkring 5 000 uttalsinstruktioner för nyhetsord som MTM årligen lägger till talsyntesens lexikon har 12 000 extra orduttal lagts till.

Dagstidningar och kostnader

Taltidningar produceras med talsyntes och distribueras via internet. Det ger användaren möjlighet att prenumerera på valfri dagstidning oavsett var man befinner sig, läsa all redaktionell text i tidningen samt använda utrustning som passar individens egna behov. Taltidningsnämnden beslutar om stöd för utgivning av taltidningar i enlighet med förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning. MTM ansvarar för produktion, distribution och användarstöd, vilket sköts via upphandlade leverantörer.

Prenumeranterna kan också, vid behov, erhålla kostnadsfri mottagarutrustning. MTM ansvarar för upphandling, fördelning och vidareutveckling av de mottagare som behövs för att prenumeranterna ska kunna lyssna på taltidningen.

Tabell 27. Kostnad för taltidningsverksamheten exklusive OH-kostnader, tkr

	2022	2021	2020
Taltidningsverksamhet	34 925	31 702	27 948
- varav inköp nya mottagare	0	0	0
Bidrag till taltidningsföretag	6 146	5 558	6 229
Summa exklusive utbyte av mottagare	41 071	37 283	34 177
Summa inklusive utbyte av mottagare	41 071	37 283	34 177

Källa: Agresso

Kommentar till tabellen

Kostnaden för taltidningsverksamheten exklusive inköp av nya mottagare har ökat med 10 procent under 2022 jämfört med 2021 och närmar sig därmed de kostnader som var innan pandemin och omlokaliseringen av myndigheten.

Anledningen till att kostnaderna för taltidningsverksamheten ökat 2022 jämfört med föregående år då kostnaderna minskade, är flera:

- Under 2022 har det fullt ut kunnat genomföras hembesök för installation och utbildning igen efter att den delen av verksamheten legat helt nere eller varit kraftigt begränsad under 2020 och 2021.
- Marknadsföringsaktiviteter och externa kommunikationsinsatser som exempelvis mässdeltagande har genomförts under 2022. Likaså har utvecklingsarbete för att säkerställa framtida produktion, distribution och konsumtionsalternativ intensifierats något under året. Fokus har varit på utvecklingsarbetet med en mer lättanvänd digital läsutrustning och ytterligare tillgänglighetsanpassningar av nuvarande konsumtionsätt.
- Tidningsföretagens ansökningar om ekonomiskt stöd har ökat något sedan 2021.

Kostnadsutvecklingen kan också kopplas till kostnad per prenumerant.

Tabell 28. Kostnad per prenumerant, tkr.

	2022	2021	2020
Kostnad per prenumerant	11,5	9,5	8,5

Källa: Agresso och Textalk Vision

Kommentar till tabellen

Kostnaden per prenumerant är 20 procent högre jämfört med 2021. Att kostnaden per prenumerant är högre 2022 än föregående år beror framför allt på att antalet prenumeranter har minskat men produktionskostnader, dvs antalet taltidningar som produceras, och andra fasta kostnader som inte påverkas av mängden prenumeranter är samma som tidigare år. Under 2021 och framför allt 2022 har även arbetet med att utveckla framtidens taltidningsprodukt pågått. Analysarbetet har intensifierats med tillgänglighets- och användbarhetstester i syfte att få fler läsare att använda kommersiella standardprodukter för läsning av nyhetsmedier. På sikt kommer det arbetet att medföra en kostnadseffektivisering av verksamheten.

Tilläggs tjänster

De personer som prenumererar på en taltidning har även möjlighet att läsa andra tidningar och litteratur som MTM tillhandahåller via den infrastruktur (produktion, distribution, konsumtion och användarstöd) som prenumeranten har tillgång till för att läsa taltidningen.

Regionaltidningar

Under åren 2016–2017 pågick ett projekt som syftade till att samordna distribution av regionaltidningar till användare som har en dagstidning som taltidning. MTM har sedan dess bibehållit verksamheten och under 2021 distribuerat 57 regionaltidningar (region- och kommunaltidningar) till prenumeranter som även prenumererar på en taldagstidning. Ett antal regionaltidningar som distribueras av MTM har lagts ned under de senaste åren. En stor anledning är de kostnader som tidningarna har då de i huvudsak behöver distribueras på CD och med brev/post till övriga prenumeranter.

Antalet prenumeranter som får sin regionala taltidning via myndighetens distributionssystem till antingen en Daisyspelare eller en app är 696, fördelade på 307 kvinnor och 348 män samt 41 övriga (institutioner). Myndigheten säkerställer även att de regionala taltidningarna blir tillgängliga som webbtidning för de som har möjlighet att använda det mediet. Statistik över antalet personer som läser tidningen som webbtidning kan däremot inte tas fram av myndigheten.

Talboken kommer – tjänst för distribution av talböcker

Talboken kommer är en tjänst för läsare som inte har möjlighet att själva ladda ned talböcker via *Legimus*. Tjänsten är ett samarbete mellan MTM och landets lokala folkbibliotek som säkerställer att låntagaren får tillgång till önskade böcker. För närvarande fungerar *Talboken kommer* enbart för de som har en taldagstidningsprenumeration eftersom tjänsten förutsätter att låntagaren har tillgång till internet, användarstöd och en Daisyspelare/läsutrustning som är anpassad för tjänsten.

Antalet prenumeranter som får talböcker via tjänsten *Talboken kommer* under 2022 är 703 personer, vilket är en minskning med 63 personer jämfört med 2021.

Taltidningsnämnden

Taltidningsnämnden utses av regeringen och har sju ledamöter. Nämnden har under året haft fem sammanträden.

Taltidningsnämnden har till uppgift att genom informationsinsatser försöka få tidningsföretag att starta utgivning av taltidningar

MTM genomförde under 2022 olika marknadsförings- och informationsinsatser för att befästa och förankra taltidningen som ett viktigt och, ur demokrati- och tillgänglighetsperspektiv, ständigt aktuellt medium. En tidning har lagts ned under året och inga nya har tillkommit.

Inom myndigheten finns ett särskilt beslutsorgan för radio- och kassettidningar och andra taltidningar, taltidningsnämnden. Nämnden har de uppgifter som följer av förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning.

Nämnden ska verka för att prenumeranter på taltidningar får utbildning och sådant stöd som underlättar för dem att tillgodogöra sig tidningarna och att sköta den tekniska utrustning som behövs för mottagningen

Innehållet i taltidningen är i princip detsamma som i dagstidningen. Prenumeranten kan välja mellan tre versioner av taltidningen: fullängds-, kort- eller profiltidning. Profiltidningen formas utifrån individuella val så att något eller några avsnitt av tidningen läses först.

MTM har en process för att underlätta och stödja tidningsläsarna. Varje ny prenumerant kontaktas för att utifrån en behovsprövning kunna fastställa vilket sätt att läsa taltidningen som passar bäst: via någon av apparna *Legimus* och *Akila*, via e-post, eller med Daisyspelare med internetuppkoppling. De flesta prenumeranter, ca 80 procent, väljer att läsa med en Daisyspelare. Om en sådan är aktuell, introduceras utrustning och taltidning vid personliga hembesök. Därefter har prenumeranten möjlighet att kontakta supportfunktionen Taltidningshjälpen. Användare av apparna *Legimus* och *Akila* får också stöd från Taltidningshjälpen. Även användarna av apparna erbjuds numera hembesök som ett led i arbetet med att främja användandet av modern teknik i målgruppen.

För de prenumeranter som valt att behålla RATS-mobilen för att läsa taltidningen finns en särskild supportfunktion.

Det pågår också ett utvecklingsarbete med att ta fram en mer lättanvänd digital läsutrustning som harmoniserar med prenumeranternas behov och den tekniska utvecklingen på marknaden.

Nämnden ska följa och analysera utvecklingen av verksamheten med utgivning av taltidningar

Under 2022 kom till att börja med sammanlagt 127 dagstidningar ut som taltidningar. Under hösten 2022 lades dock en tidning ned.

Taltidningarna täcker i det närmaste hela landet och de flesta av landets alla dagstidningar ges ut som taltidning. Taltidningsnämnden följer kontinuerligt prenumerantutvecklingen genom att inhämta uppgifter om antalet prenumeranter från myndighetens upphandlade produktions- och distributionssystem. Resultatet sammanställs kvartalsvis i nämndens statistikrapporter.

Av tabell 25 framgår att antalet prenumeranter har minskat mellan 2021 och 2022. Anledningen beror framför allt på coronapandemin. Få hembesök har kunnat genomföras under pandemin. Eftersom hembesöken är en betydelsefull del av det användarstöd som erbjuds prenumeranterna har det betytt att många potentiella prenumeranter inte har påbörjat prenumerationen. Det har också inneburit att en del av de som påbörjat sin prenumerations inte har kunnat komma i gång med läsningen. Eftersom en stor del av prenumeranterna tillhör gruppen äldre har det också varit ett stort tapp av befintliga prenumeranter på grund av pandemin. Det har också varit svårare för tidningarna att upprätthålla den servicenivå och de kontakter som behövs för verksamheten vilket påverkat antalet prenumeranter negativt. Det har inneburit att rapporteringen av uppsagda prenumerationer under 2021 från många tidningar till MTM dröjt till första halvåret 2022. Under andra halvåret 2022 har nedgången av antalet prenumerationer dock stabiliserats.

Sammantaget har detta inneburit en minskning av antalet prenumeranter med 360 abonnenter jämfört med 2021.

Tabell 29. Antal tidningar och prenumeranter

	2022	2021	2020
Antal tidningar	126	127	125
Antal prenumeranter	3 573	3 933	4 038
- varav kvinnor	1 615	1 796	1 837
- varav män	1 675	1 828	1 854
- varav övriga	283	309	347

Källa: Textalk Vision

Kommentar till tabellen

Prenumerantstatistiken för taltidningar är uppdelad på kvinnor och män och visar till stora delar på en jämn fördelning mellan könen. En viss osäkerhet i den könsuppdelade statistiken, vilket bland annat beror på att en prenumerant kan användas av flera personer i hushållet, finns dock. En andel av prenumeranterna innehas av institutioner som bibliotek och äldreboenden, dessa redovisas i kategorin övriga. En tidning har lagts ned och inga har tillkommit under året.

Utveckling av prenumerationspriset

I förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning finns ingen reglering av priset på taltidningen, vilket var fallet i den tidigare förordningen. Taltidningsnämnden begär årligen in av tidningsföretagen vad prenumerationspriset är på papperstidning, e-tidning och taltidning samt undersöker om det förekommit några kampanjpriser på taltidningen.

Vi ser inte att priset på taltidningen i relation till andra former på tidningen har förändrats i någon nämnvärd utsträckning från föregående år. I stort är priset detsamma som för papperstidningen. I taltidningsutredningen⁵ föreslås att MTM ska ha större möjlighet att samverka och påverka kring prissättningen eftersom priset kan upplevas som högt och målgruppen för taltidningen ofta är priskänslig. Med den nya ekonomiska stödmodellen för taltidningarna som införts under 2022 kommer MTM att i närmare dialog med tidningsföretagen följa upp prissättningen.

5 En taltidning i takt med tiden, rapport av regeringsuppdrag (MTM 2020/367 2921.02-26)

Kunskapscentrum och främjande

MTM som nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier

Sedan 2015 har MTM i sitt uppdrag att vara ett kunskapscentrum för tillgängliga medier. 2020 blev det en del av myndighetens kärnuppdrag, tillsammans med ett nytt uppdrag; att främja tillgänglighet till och universell utformning av litteratur, nyheter och samhällsinformation.

MTM har under 2022 lagt ett särskilt fokus på att utveckla arbetssätt som säkrar att vi i än större utsträckning åstadkommer önskad effekt som kunskapscentrum hos våra målgrupper. Genom att organisera arbetet och tillvarata MTM:s samlade kompetenser agerar vi samordnat i omvärlden och verkar för att bli ett än mer etablerat kunskapscentrum för tillgängliga medier.

Som främjande kunskapscentrum är det centralt att ytterligare insamla och generera kunskap som kan vara ett stöd för förmedlare i det läsfrämjande arbetet.

Som kunskapscentrum arbetar MTM efter modellen: Identifiera kunskapsbehov, inhämta och utveckla kunskap samt sprida kunskap till våra målgrupper, det vill säga till förmedlare och producenter av tillgänglig läsning och samhällsinformation. I samtliga steg är samverkan och främjande betydelsefulla inslag. Samverkan är ett verktyg för MTM att både inhämta, utveckla och sprida kunskap. Genom att vi samverkar med olika målgrupper, som akademien eller förmedlare, säkerställer vi ett arbetssätt där alla inblandade parter kunskapsbehov står i centrum.

Under 2022 har arbetsgruppen för kunskapscentrum på ett systematiskt sätt arbetat med att kartlägga och identifiera områden och läsargrupper där vi ser behov av att utveckla mer kunskap. Kartläggningen är en aktivitet som både har ett internt och ett externt fokus och som syftar till att identifiera kunskapsluckor om olika aspekter av tillgänglig läsning som finns både på MTM och i samhället i stort.

Ett sådant område som har identifierats under året är tillgänglig läsning på universitet och högskolor. Studenter med behov av tillgänglig kurslitteratur är en växande grupp med varierande behov. Ett breddat deltagande på universitet och högskolor ställer krav på resurser, tillgänglighet och bemötande. Det behövs därför mer kunskap om studenters behov och användning av tillgängliga medier för att MTM som kunskapscentrum ska kunna bistå bibliotekarier och pedagoger som möter studenterna med rätt stöd. Som ett led i detta har såväl användarundersökningar som forskningsprojekt initierats under året och som även kommer fortsätta under nästkommande år.

MTM har under 2022 genomfört flera insatser som kunskapscentrum vilket har gjort att myndighetens kunskap efterfrågas i större utsträckning. Mångfalden av aktörer som söker MTM:s kunskap har ökat, både från offentlig och kommersiell sektor. Inte minst kopplat till frågor som rör tillgänglighetsdirektivet där vi ser att efterfrågan på MTM:s kunskap kommer att öka i takt med att lagkraven ska börja gälla. Bibliotek, bok- och förlags-

Myndigheten ska vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier. Myndigheten ska sammanställa och sprida information om tillgängliga medier och deras målgrupp.

bransch men även läsare har behov av kunskap om hur direktivets krav kommer att påverka dem, och det är till MTM dessa aktörer vänder sig.

MTM som främjare av tillgänglighet till och universell utformning av litteratur, nyheter och samhällsinformation

Samverkan med akademien

Samverkan med akademien har under året skett på olika sätt och i olika konstellationer. Sedan 2018 är en av MTM:s medarbetare industridoktorand i talteknologi vid KTH. Doktorandens arbete stödjer MTM:s verksamhet när det gäller böcker och tidningar producerade med talsyntes.

MTM:s vetenskapliga råd har en nyckelroll i MTM:s uppdrag att vara ett nationellt kunskapscentrum. Rådet har en vägledande funktion och bidrar både med egen forskning till verksamheten samt till att bevaka och sprida forskning om tillgängliga medier och tillgänglig läsning.

Utöver samverkan med ledamöterna i det vetenskapliga rådet samarbetar MTM även med forskare från andra universitet och högskolor samt deltar i forskarnätverk för att sprida och inhämta kunskap om tillgänglig läsning. Under året har MTM till exempel anslutit till nätverket Include – Centrum för inkluderingsforskning vid Högskolan i Borås. MTM har också samverkat med två forskare från Bibliotekshögskolan i Borås kring en studie som undersöker bibliotekariers syn på och upplevelser av att läsfrämja och förmedla litteratur i ljudformat på folkbibliotek. Studien kommer att publiceras i MTM:s rapportserie. Två studentgrupper på ingenjörsutbildningen vid LTH i Lund har under hösten arbetat med projekt kopplade till MTM:s verksamhet. Resultaten kommer kunna användas i den fortsatta utvecklingen av *Legimus* och digital punktskrift.

Under 2022 har rapporten *Skrivtolkning: forskning och praktik*, som tagits fram i samverkan med Stockholms universitet och skrivtolkningsutbildningen vid Södertörns folkhögskola, publicerats i MTM:s rapportserie. Rapporten är den första i sitt slag och bidrar till att främja tillgänglighet för gruppen döva och hörselskadade i bred bemärkelse.

Som ett led i att stärka och utveckla ett forsknings- och evidensbaserat arbetssätt har MTM under 2022 inlett samverkan med Malmö universitetsbibliotek (MAUB) kring systematiska sökningar i vetenskapliga databaser. Som kunskapscentrum är det av största vikt att MTM har möjlighet att inhämta forskningsresultat i form av vetenskapliga publikationer. Det är också rekommenderat att som myndighet arbeta med systematiska forsknings-sammanställningar som kan ligga till grund för såväl myndighetsrekommendationer som kunskapsutveckling.

Under 2022 har MTM gett MAUB i uppdrag att söka efter forskning med fokus på studenter med syn- eller läsnedsättning som har behov av att läsa med öronen. Ett samarbete har även inletts med en forskare i pedagogik från Malmö universitet som fått i uppdrag att sammanställa resultatet från sökningen i en rapport. Den kommande rapporten riktar sig till universitetsbibliotekarier och pedagoger och kan förhoppningsvis utgöra ett stöd i mötet med studenter i behov av tillgänglig läsning.

Främjande av lättläst

Som ett led i MTM:s främjandearbete publicerade MTM broschyren *Lättläst – En guide till dig som förmedlar böcker* som vänder sig till bibliotekarier, pedagoger och omsorgspersonal som möter läsare i behov av lättläst. Broschyren går att beställa och ladda ner på mtm.se. Vi uppdaterade och utökade också de språkrekommendationer om lättläst som ligger på mtm.se. Nytt är bland annat att rekommendationerna nu är uppdelade i olika typer av texter så att det blir lättare för skribenter att hitta för dem relevant information.

Under 2022 gav LL-förlaget också ut boken *Skriv lättläst – En handbok för dig som vill bli förstådd* av Moa Candil och Bengt Fredrikson. Det är en praktisk handbok för den som vill lära sig att skriva lättlästa informations- och nyhetstexter och den primära målgruppen är skribenter och kommunikatörer, inte minst i offentlig förvaltning.

I början av året släppte också 8 Sidor boken *Dags att rösta*. *Dags att rösta* är en lättläst bok om valet, om svensk politik och om de åtta riksdagspartierna och deras historia. Boken fanns att ladda ner som gratis, tillgänglig PDF-bok direkt på 8 Sidors sajt och på *Alla väljare* och har haft närmare 60 000 nedladdningar. Nästan två tryckningar av den fysiska boken sålde slut.

Främjande av digital tillgänglighet i mediebranschen

I uppdraget att främja universell utformning av och tillgänglighet till nyheter påbörjade MTM under året arbetet med en pilotstudie med syfte att kartlägga den digitala tillgängligheten hos ett antal nyhetssajter. Urvalet baserades på dagstidningar med stor digital räckvidd. Arbetet fortsätter under 2023 då mediebranschen bjuds in till ett webinarium där en tillgänglighetsexpert vägleder till möjliga lösningar för att åtgärda de funna bristerna. Mediehusen visade i stor utsträckning intresse och engagemang för att medverka i pilotstudien och ta del av resultaten.

Främjande av formatet Epub 3

Ett samverkansprojekt mellan MTM och Myndigheten för delaktighet (MFD) startade under året, med syfte att främja användningen av formatet Epub 3, såväl i offentlig som privat sektor. Inom ramarna för projektet togs en rapport fram där man undersökte hur väl ett urval av de mest använda konverteringsprogrammen samt läsprogrammen som finns på marknaden fungerar med Epub 3. Det gjordes även en kvalitativ intervjustudie med aktörer inom förlags- och bokbranschen med syftet att undersöka branschens systemmognad för formatet.

Tillgänglig kris- och samhällsinformation och samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MTM har under 2022 fortsatt samarbetet med MSB inom området tillgänglig kris- och samhällsinformation. På uppdrag av MTM och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har en kunskapsöversikt på området tagits fram av två forskare från Mälardalens universitet och Stockholms universitet. Kunskapsöversikten har under året utgjort underlag för arbetet med en rapport som riktar sig till kommunikatörer inom offentlig sektor med tips och råd för att framställa tillgänglig kris- och samhällsinformation. Ytterligare kunskapsunderlag till rapporten inhämtades under en workshop som MTM och MSB arrangerade tillsammans med Myndigheten för delaktighet (MFD). Ett flertal brukarorganisationer medverkade på workshopen och gav synpunkter till rapporten utifrån sina respektive perspektiv. Rapporten sammanställs och skrivs av organisationen Vetenskap & allmänhet på beställning av MTM och MSB. Rapporten är planerad att lanseras under 2023.

Angelägen forskning

Sedan 2022 är MTM en del av *Angelägen forskning*, ett samarrangemang mellan Kungliga biblioteket, Kulturrådet och MTM. *Angelägen forskning* är ett forskarforum som presenterar och diskuterar aktuell forskning som en fortbildning för biblioteksmedarbetare.

Under 2022 deltog MTM i fyra sändningar varav ett arrangerades live på Bokmässan. Vid tillfället på Bokmässan samtalade tre forskare om delaktighet och tillgänglighet på bibliotek i relation till hållbarhet och Agenda 2030. Arrangemanget på bokmässan lockade cirka 100 deltagare på plats och sändes även live. Övriga digitala sändningar har haft i snitt cirka 100 visningar per tillfälle, men kan även ses i efterhand på Digiteket.

Dyslexiveckan

MTM anordnade tillsammans med Dyslexiförbundet ett seminarium under Dyslexiveckan som var öppet för alla där forskaren Idor Svensson, medlem i MTM:s vetenskapliga råd, föreläste om läsning både med öron och ögon och vilka möjligheter det finns om vi vidgar begreppet läsning.

MTM:s medverkan i Läsrådet

Den 23 september 2021 utsåg regeringen ett läsråd med fokus på läsfrämjande insatser för barn och unga. MTM är adjungerade till detta råd och deltar på rådets sammanträden. Under 2022 har MTM deltagit på rådets samtliga möten och lyfter kontinuerligt tillgänglighetsperspektivet i det läsfrämjande diskussioner som sker i rådets regi.

Rundabordssamtal om utlån av e-böcker

Den 24 augusti deltog MTM på ett rundabordssamtal på kulturdepartementet om utlån av e-böcker. Samtalet är ett resultat av strategin för ett starkt

”

Det är viktigt att vi sprider den forskning och kunskap om tillgänglig läsning som finns till omvärlden.

Lisa Olsson Dahlqvist, verksamhetsutvecklare, MTM.

biblioteksväsende 2022–2025 som regeringen beslutade om 21 april 2022. MTM lyfte under samtalet behovet av en nationell infrastruktur för e-böcker för att garantera likvärdig tillgång för alla låntagare. Behovet av en infrastruktur ökar i och med europeiska tillgänglighetsdirektivets genomförande och trenden kring ökat digitalt läsande.

Föreläsningar på högskolor och universitet

MTM föreläser regelbundet på relevanta utbildningar runt om i landet och 2022 var inget undantag. Under året har medarbetare föreläst om MTM:s uppdrag och om tillgänglig läsning på samtliga bibliotekarieutbildningar (Bibliotekshögskolan i Borås, Linnéuniversitetet, Lunds universitet, Uppsala universitet, Umeå universitet och Södertörns högskola). MTM har också föreläst om läsfrämjande, bibliotekens verksamhetsidéer och uppdrag, digital delaktighet och kunskapsorganisering för blivande bibliotekarier på masterutbildningen vid Lunds universitet.

Medarbetare har även föreläst om tillgänglig läsning för grundläro- utbildning och specialläro- utbildning på Mälardalens universitet och Göteborgs universitet.

En i många år återkommande föreläsning om tillgängliga medier och lättläst svenska hölls också i år på programmet Textdesign och informations- design på Mälardalens universitet.

SKR konferens

Den 10 oktober föreläste MTM på ett nystartat biblioteksnätverk för folk- bibliotekschefer som Sveriges Kommuner och Regioner startat. Vid tillfället deltog cirka 100 personer.

SDK-konferensen

Svenska Daisykonsortiets (SDK) årliga konferens anordnades den 17:e november 2022 i Malmö som en hybridkonferens av SDK-kansliet där med- arbetare från MTM ingår. SDK-konferensen var en jubileumskonferens då konsortiet bildades för tjugo år sedan. Syftet med konferensen är att sprida kunskap om tillgänglig läsning.

Punktskriftsnämnden

Punktskriftsnämnden består av tretton personer, tio ledamöter och tre ersättare. Nämnden har under året haft fyra sammanträden.

Nämnden har organiserat fyra arbetsgrupper för olika ändamål som samtliga har varit aktiva under året. En av arbetsgrupperna syftar till att gynna samverkan mellan institutioner och organisationer som kommer i kontakt med punktskriftsläsande barn.

En ny arbetsgrupp arbetar för insatser inom ”utbildning i punktskrift för vuxna med förvärvat synnedbättningsbehov”. En kartläggning och insamling har gjorts av utbildningsmaterial inom punktskrift i Sverige och en under- sökning har påbörjats av behov inom utbildning i punktskrift för vuxna.

Nämnden har vidare en arbetsgrupp för undervisning i matematik och

Inom MTM finns en nämnd för punktskrift och taktilläsning, punktskriftsnämnden. Punktskriftsnämnden har till uppgift att främja och utveckla taktilläsning och punktskrift som skriftspråk för synskadade.

programmering. Matematik är av tekniska skäl fortfarande det mest utmanande området att göra tillgängligt och programmering är ett skolämne med utmaningar i tillgänglighet för elever med synnedsättning. Under året har en studie påbörjats som syftar till att undersöka vilka läromedel, metoder och tekniker som fungerar för punktskriftsanvändare i undervisning i matematik och programmering – en bakgrund för kommande åtgärder för att skapa en fungerande digital läromiljö för punktskriftsanvändare.

Nämnden har också en arbetsgrupp för punktskriftslayout. Punktskrift läses i allt större omfattning som digital text på punktskriftsskärm och det finns ett behov av nya riktlinjer för detta, samtidigt som det finns behov av att förbättra riktlinjer för layout av punktskrift för läsning på papper. Tester har utförts tillsammans med en referensgrupp av punktskriftsanvändare och preliminära nya rekommendationer har publicerats på nämndens webbplats.

Nämnden har tagit initiativ till en pågående teknikspaning över möjligheter att förmedla visuell information genom bildbeskrivningar på olika interaktiva sätt och har medverkat i ett MTM-seminarium om bildbeskrivning.

Nämnden är part i samverkansinitiativet ”Syntolkning och bildbeskrivning för tillgänglig kommunikation och social inkludering” vid Lunds universitet som startade 2019 och som har hållit flera aktiviteter under året.

Nämnden besvarar kontinuerligt frågor från allmänhet och företag, bland annat om taktilläsning och skyltning, samt om punktskrift på andra språk än svenska.

Nämnden ska särskilt utarbeta riktlinjer för den svenska punktskriften

Nämnden har förbättrat stödet för läsning och skrivning av digital text med punktskrift. En ny tabell för svensk sexpunktsskrift (digital text kan läsas med antingen sex eller åtta punkter) har tagits fram i det open source-system för punktskrift som heter Liblouis och som används av en mängd olika verktyg och produkter. Denna insats gör det lättare att läsa och skriva punktskrift digitalt, inte minst för barn med synnedsättning.

Nämnden har konstaterat att det behövs utveckling för att skapa en fungerande lässituation för punktskriftsanvändare som läser digital text med åttapunktsskrift. Under året har en förstudie påbörjats inför ett projekt att ta fram en ny rekommendation inklusive tekniskt stöd.

Under året har en undersökning utförts av behov och möjlig användning av punktskrift på älvdalska, med syftet att ta fram en rekommendation för hur man kan skriva punktskrift på älvdalska. Arbetet syftar även till att ta fram principer för punktskrift på minoritetsspråk.

I nämndens skriftserie publiceras riktlinjer för svensk punktskrift och framställning av taktila bilder.

Nämnden ska medverka till internationellt samarbete inom området

MTM/Punktskriftsnämnden är medlem i SIS, Svenska institutet för standarder, och Punktskriftsnämnden deltar i den tekniska kommittén för hjälpmedelsstandardisering

Nämnden har under året bidragit till planering av konferensen *Tactile Reading 2025*. Konferensen initierades av Punktskriftsnämnden med syftet

att skapa en återkommande internationell konferens, som en plattform för utveckling och kunskapsutbyte inom det taktila området.

Nämnden har under året deltagit i en online-konferens för punktskriftsnämnderna i de nordiska länderna, en årligen återkommande konferens för kunskapsutbyte.

Vetenskapligt råd

Under 2022 har MTM:s vetenskapliga råd bestått av 7 ledamöter. Under året har sammansättningen i rådet delvis förändrats. Fyra ledamöter avslutade sina förordnanden i början av året och tre nya ledamöter tillkom. De nya ledamöterna har ämnesmässig expertis inom områden där MTM ser behov av att tillföra ytterligare kunskap i verksamheten, såsom inom assisterande teknik och läsning (Idor Svensson, professor vid Linnéuniversitetet), att läsa med öronen (Anna Lundh, docent vid Bibliotekshögskolan i Borås) och läsning och hälsa (Anders Ohlsson, professor vid Lunds universitet).

Två exempel på samverkan med ledamöterna i det vetenskapliga rådet som bidrar till utvecklingen av MTM som kunskapscentrum: Under året har Anna Lundh, i samverkan med MTM, blivit beviljad medel från Centrum för välfärdsstudier (CVS) vid Högskolan i Borås, för en studie om digitalt lyssningsläsande hos studenter med synnedsättning. Forskningsprojektet är planerat att starta under 2023. MTM har under 2022 även fått med en fråga kring sfi-studenters uppfattning om lättläst litteratur i en pågående studie som leds av Idor Svensson vid Linnéuniversitetet.

MTM:s vetenskapliga råd har under året sammanträtt tre gånger. Två gånger digitalt och en gång på plats i Malmö. Det fysiska mötet var ett gemensamt möte tillsammans MTM:s brukarråd. Vid mötet diskuterades bland annat två pågående studier kring lyssningsläsning. Samtliga ledamöter fick också en rundvandring i MTM:s lokaler och möjlighet att lyssna och ställa frågor till medarbetare som berättade om talboksproduktion, testlabbet, taktila produkter och tjänster samt om LL-förlaget.

Brukarråd

I enlighet med myndighetens förordning med instruktion finns ett rådgivande organ som benämns Brukarråd. Det rådgivande organet ska främja kontakter med målgrupper, intresseorganisationer och förmedlare, samt bistå myndigheten i frågor som rör det nationella kunskapscentret. Rådet består av generaldirektören, som är ordförande, och en sekreterare från MTM, samt åtta ledamöter som representerar målgruppen respektive förmedlare.

Brukarrådet är ett viktigt forum för att öka MTM:s kunskap om läsarnas behov av tillgänglig läsning samt för att få återkoppling på myndighetens produkter och tjänster.

Brukarrådet har under 2022 haft tre ordinarie möten. De två första mötena var digitala. Det tredje mötet var ett gemensamt möte med det Vetenskapliga rådet och ägde rum på MTM.

Under året har två av ledamöterna bytts ut. Som en del av introduktionen till Brukarrådet har rådets sekreterare haft individuella möten med de nya ledamöterna.

Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns vetenskapligt råd. Det rådgivande organet ska verka för att myndigheten bevakar och sprider relevant forskning om lättläst litteratur och nyhetsförmedling och om övriga tillgängliga medier och deras målgrupper.

Inom myndigheten finns ett rådgivande organ som benämns brukarråd. Det rådgivande organet ska främja kontakter med målgrupper, intresseorganisationer och förmedlare och bistå myndigheten i frågor som rör det nationella kunskapscentret.

Övrig återrapportering

I detta avsnitt redovisas myndighetens arbete med jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv. Här redovisas även myndighetens kommunikationsverksamhet och samverkan samt myndighetens arbete inom Agenda 2030.

Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv

Jämställdhet

MTM ska integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv i sin verksamhet.

MTM har under året fortsatt arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i myndighetens verksamhet. Fokus har legat på att identifiera områden kopplade till de jämställdhetspolitiska målen där MTM kan bidra till förändring, med utgångspunkt i den kartläggning och sammanfattning som tidigare gjorts av myndighetens jämställdhetsarbete. Under 2022 har arbetet fortsatt med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i planeringen och styrningen av verksamheten.

Språklig mångfald

MTM har fortsatt att utveckla beståndet på andra språk än svenska och engelska i *Legimus*. Under 2022 producerades totalt 33 titlar⁶. Från MTM:s systembibliotek i Finland, Celia, har totalt 72 talböcker förvärvats, främst på finska.⁷

Tabell 30. Antal producerade titlar inom området språklig mångfald

	2022	2021	2020
Antal producerade titlar, språklig mångfald	33	48	59

Källa: Dynamics 365

Kommentar till tabellen

På grund av bytet av produktionssystem fanns inte någon kapacitet att starta upp några produktioner inom språklig mångfald under första kvartalet 2022, vilket påverkat antalet producerade titlar under året.

MTM ingår i det internationella samarbetet Accessible Books Consortium (ABC) Global Book Service och har via ABC laddat ner totalt 5 titlar.

Tabell 31. Antal titlar förvärvade från ABC Global Book Service

	2022	2021	2020
Antal förvärvade titlar	5	14	19

Källa: Dynamics 365

⁶ Dynamics 365

⁷ Dynamics 365

Kommentar till tabellen

Sedan 2019 är det endast tillåtet att förvärva titlar som efterfrågats av en behörig användare.

Nordisk samverkan inom språklig mångfald

Celia (Finland) och MTM har under 2022 samverkat kring urval och inläsare av talböcker på nordsamiska och ukrainska. En titel har färdigställts och två är under produktion.

Barn- och ungdomsperspektiv

För att ett barn ska få tillgång till *Legimus* och tillgängliga medier måste det få hjälp av vuxna omkring sig. En pedagog eller en bibliotekarie som har kunskap om det stöd som finns har lättare att guida barnet och dess närstående, och därmed underlätta barnets framtida skolgång och eventuella universitetsstudier. Med stor kunskap hos personal på skolor, förskolor och bibliotek ökar chanserna att varje barn tidigt ska få tillgång till det stöd just det barnet behöver. Alla barn går i skolan, och därför prioriterar MTM att utbilda och upplysa de vuxna som barnen möter där. Målet är att alla barn och unga med läs- eller synnedläggning ska få tillgång till tillgängliga medier och bli aktiva användare av MTM:s tjänster.

Tillgången till ett välutrustat skolbibliotek och en utbildad skolbibliotekarie ser idag väldigt olika ut på landets skolor. Eftersom tillgängliga medier förmedlas via bibliotek, är skolbibliotek av stor betydelse för elever i behov av medierna. Flera myndigheter har sett ett behov av en generell kvalitetshöjning av skolbiblioteksverksamheten på svenska skolor, och därför startades under 2022 ett myndighetsövergripande nätverk med fokus på skolbibliotek. MTM deltar i nätverket och förhoppningen är att myndigheterna genom samarbete kan se till att elever i Sverige får tillgång till en mer likvärdig skolbiblioteksverksamhet, som kan stödja och bidra till elevernas lärande och läsande.

MTM:s handläggare föreläser regelbundet vid bibliotekarie-, lärar- och specialpedagogutbildningar runt om i landet. Under hösten 2022 anordnades även en studiedag med rubriken Läsglädje för alla – oavsett förutsättningar. Studiedagen gick att delta i både fysiskt och digitalt och nådde ca 350 lärare, bibliotekarier och specialpedagoger.

Vid två tillfällen under året har MTM:s handläggare för skolbibliotek besökt enskilda kommuner för att föreläsa om vikten av tillgängliga medier och tillgången till dessa för skolpersonal. I dessa fall kom initiativet från kommunerna själva, och de hade samlat personal från flera skolor i respektive kommun. MTM har även arrangerat webinarier kring *Legimus* och tillgängliga medier riktade mot skolpersonal.

Under året har det läsfrämjande arbetet fortgått och bedrivits i flera olika kanaler. På *legimus.se* publiceras kontinuerligt boktips för barn och unga samt lästips inom olika teman eller kring nyheter rörande barn- och ungdomslitteratur. Mot bakgrund av att en ny *Legimusplattform* utvecklats under året har sättet att publicera tips förändrats. På den nya plattformen presenteras lästips snarare än personliga boktips. MTM har dessutom kontinuerligt läst in boktips för barn och unga till taltidningen Popcorn.

Instagramkontot *Legimusung* hade vid 2022 års slut 1 598 följare. I slutet av året avslutades Twitterkontot *Legimus Lärarrum*.

Punktclubbens arbete med att främja läsande av och väcka nyfikenhet kring punktskrift har fortsatt, och klubben hade under året 32 medlemmar i åldern 5 – 12 år. Medlemmarna har under året fått sex åldersanpassade utskick innehållande bland annat böcker, spel och pyssel.

MTM har under året samverkat med Kulturrådet kring Barn- och ungdomsbokskatalogen 2022/23. Katalogen sprids främst via folk- och skolbibliotek. Målet med samarbetet är att majoriteten av de titlar som presenteras i katalogen ska finnas som talbok och punktskriftsbok när katalogen släpps i samband med Läslovet på hösten. För barn och unga i behov av tillgängliga medier innebär detta att de i högre utsträckning får tillgång till och kan inspireras av samma böcker som sina kompisar. Förutom detta arbete bidrog MTM:s barnbibliotekarier med en redaktionell text om MTM:s arbete med taktila produkter för barn och unga till Barn- och ungdomskatalogen 2021/22.

Under 2021 genomförde MTM ett samarbete med Kulturrådet rörande det nationella initiativet Bokstart, som syftar till att stärka små barns språkutveckling. I början av 2022 publicerades detta arbete i Bokstarts kanaler. Materialet består av ett kunskapspaket innehållande inspiration och tips som kan användas i de fall föräldern eller barnet har en syn- eller läsnedsättning. Kunskapspaketet vänder sig dels till personal inom exempelvis barnhälsovården, men framför allt till föräldrar som själva har en syn- eller läsnedsättning, eller som har ett barn med synnedsättning. Med hjälp av kunskapspaketet kan varje familj inspireras till att börja läsa för och med barnet på det sätt som passar den enskilda familjen bäst.

Även i andra sammanhang har MTM samarbetat med olika aktörer. MTM har samarbetat med Barnens bibliotek och Region Västra Götaland kring deras projekt Sommarboken, genom att sprida information samt genom att tillgängliggöra titlar inom årets sommarbokstema. I år valde man dessutom att från Region Västra Götalands sida ta fram metodhandboken Sommarboken funkar för alla, till vilken MTM bidrog med ett avsnitt om hur biblioteken kan arbeta med och inkludera tillgänglig läsning i sina sommarboksaktiviteter.

Tabell 32. Antal registrerade användare (barn och unga) av *Egen nedladdning*

	2022	2021	2020
Antal personer under 18 år totalt	75 657	79 135	85 411
- varav flickor	32 520	33 261	35 245
- varav pojkar	43 093	45 827	50 104
- varav övriga	44	47	62

Källa: MSC

Kommentar till tabellen

Under 2022 gallrades ca 10 643 konton för användare under 18 år på grund av inaktivitet. Under året har normal registervård utförts. Totalt skapades 18 483 nya konton för användare under 18 år. Med flickor respektive pojkar avses det tilldelade könet utifrån personnummer. Till kategorin övriga räknas personer som saknar svenskt personnummer, exempelvis asylsökande med LMA-nummer.

Extern kommunikationsverksamhet

MTM:s kommunikationsinsatser riktar sig till läsare, förmedlare, samarbetspartners och övrig omvärld. Syftet med insatserna är att öka medvetenheten om behovet av tillgänglig läsning i samhället, informera om myndighetens produkter och tjänster, samt att nå fler läsare som kan ha nytta och glädje av MTM:s utbud. Den externa kommunikationen är en viktig del i arbetet där MTM agerar som kunskapscentrum i omvärlden. Dessutom görs insatser för att stötta olika aktörer – som bibliotek, skola, omsorg, offentlig förvaltning, kommersiella aktörer och övrig omvärld – i arbetet med att nå fler inom myndighetens olika målgrupper.

MTM ska inom sitt verksamhetsområde lämna information och råd till bibliotek och organisationer.

MTM:s webbplatser

Det har gjorts vissa strukturförändringar på *mtm.se* under 2022 och vi har lagt flera trasiga länkar. Vi har även arbetat med att öka tillgängligheten på *mtm.se*, implementera en ny koppling för nyhetsbrev och en ny cookiepolicy.

Mtm.se, Supportwebben för dagstidningen som taltidning och Legimus

Det är inte möjligt att jämföra besöksantal mellan 2021 och 2022. För att uppfylla lagkraven enligt GDPR införde vi under 2022 en möjlighet till att tacka nej till att få sitt besök registrerat i Google Analytics. Vi hade också ett avbrott i Google Analytics i mars 2022.

- Under 2022 registrerades 40 544 besök och 98 921 sidvisningar på *mtm.se*.
- Under 2022 registrerades 480 besök och 1 390 sidvisningar på Supportwebben för dagstidningen som taltidning.
- Antalet besök på *Legimus.se* ligger på ungefär samma nivå 2022 som 2021. Webbplatsen hade under 2021 1 876 530 besök och 11 404 320 sidvisningar. För 2022, till och med den femte december 2022 hade *legimus.se* 1 757 653 besök och 10 317 060 sidvisningar.

Tidskrifter

MTM har tre tidskrifter: *Läsliv*, *Vi punktskriftsläsare* och *Läsombudet*. Tidskrifterna informerar om myndighetens verksamhet och nyheter kring tillgänglig läsning. De ger inspiration till förmedlare och läsare om olika sätt att läsa.

Läsliv utkom med två nummer under 2022. Tidningen vänder sig till personal på skolor, bibliotek, organisationer och inom omsorg, samt till en intresserad allmänhet. *Läsliv* har 7 357 prenumeranter av den tryckta tidskriften. 197 prenumeranter får tidningen inläst som taltidning med text.

Vi punktskriftsläsare ges ut i samarbete av MTM och Punktskriftsnämnden. Tidskriften riktar sig till punktskriftsläsare, anhöriga och personer som kommer i kontakt med punktskrift i sitt yrke. 2022 kom den ut med ett nummer. Tidskriften har 308 punktskriftsprenumeranter och 171 svartskriftsprenumeranter.

Läsombudet utkom med två nummer under 2022 och skickades till 3 985

läsombud och högläsare. Den vänder sig till omsorgspersonal och andra som ger lästöd till personer som själva har svårt att läsa.

Digitala kanaler

MTM använder sig av flera digitala kanaler med målgruppsanpassat innehåll och upplägg. Under året har en ökad kommunikation skett genom sociala medier. De sociala medie-plattformar som används är Facebook (7 137 följare), LinkedIn (2 609 följare) samt Youtube (573 prenumeranter).

MTM:s digitala nyhetsbrev når knappt 12 000 prenumeranter, som representerar olika intressegrupper. Under 2022 gjordes sju utskick av detta nyhetsbrev med information om vår verksamhet. MTM övergick under året till en tillgänglig videospelare, Screen 9, som ett tillgängligt komplement till Youtube.

Konferenser, föreläsningar, studiedagar och studiebesök

Under 2022 har MTM arbetat strategiskt med att delta på ett urval av konferenser och mässor. I urvalsarbetet har MTM tagit fram tre principer för arrangemangen; medverkan på en konferens eller mässa ska vara hållbar, skalbar och tillgänglig.

Det innebär att MTM:s medverkan eller arrangemang ska gå att skala upp och distribuera i efterhand, exempelvis som ett inspelat samtal. Det ska vara tillgängligt så att alla kan ta del av innehållet och det ska vara hållbart så att MTM minimerar påverkan på både naturens resurser och våra egna ekonomiska och tidsmässiga resurser.

Sammantaget har MTM under året stärkt sina samarbeten med andra aktörer i offentlig sektor och säkerställt att utbudet av arrangemangen av konferenser konsekvent är tillgängligt för alla.

Under 2022 har MTM genomfört konferenser, webinarier och studiedagar i samverkan med ett flertal samarbetspartners så som Linnéuniversitetet, Svenska Daisykonsortiet och myndighetssamarbetet Digin. MTM medverkade också på Bokmässan i Göteborg. Vi har fortsatt att utforma våra sändningar så tillgängligt som möjligt med tolkning till teckenspråk, skriv- och syntolkning och vi har även utvecklat ett arbete med långsamma undertextning för videor vi publicerar i efterhand.

I mars arrangerade MTM inom ramen för myndighetssamarbetet Digin ett webinarium om tillgänglighetsdirektivet. Sändningen nådde 300 tittare live och närmare 1000 personer totalt. Webbinariet fick betyget 6,85 av 10 i snitt. Under hösten 2022 arrangerade MTM en studiedag om läsning i särskolan som nådde 340 personer live. Sändningen fick helhetsbetyget 8 av 10. MTM deltog även i Svenska Daisykonsortiets (SDK) årliga konferens som för andra gången i rad anordnades i hybridform. Konferensen nådde ett 60-tal personer på plats och 70 personer digitalt och finansierades till största delen genom deltagaravgifter. MTM stod för kostnaden för tolktjänster utöver de medel som avsätts till SDK-kansliet. Konferensen fick ett helhetsbetyg på 8.25 av 10.

2022 deltog MTM på Bokmässan med fyra samtal som sändes live. Samtalen handlade om hur viktigt det är att kunna skriva lättläst, om *Legimus* plattformbyte, om hur skolan kan lära unga trygghet på nätet

samt om bibliotek i hållbar utveckling. Samtalet om *Legimus* plattformbyte nådde 170 personer live och var det mest besökta scensamtalet på Biblioteksscenen den dagen. De andra samtalsämnena handlade om vikten av att skriva lättläst, om hur skolan kan hjälpa unga att bli trygga på internet och om bibliotekens roll i hållbar utveckling inom ramen för Angelägen forskning. Vi hade också en gemensam monter för LL-förlaget och *8 Sidor* och deltog i montern Nationella bibliotekstjänster, ett samarbete med andra myndigheter och bibliotekstjänster, så som Bläddra, Bibblix, Polarbiblo och Världens bibliotek.

MTM och omvärlden

Läsning och tillgänglighet har under 2022 varit två ämnen som diskuterats flitigt i omvärlden. Tillgänglighetsdirektivet, biblioteksstrategi, Läsrådet, valet – många sammanhang har under året satt MTM:s kärnfråga på agendan, att alla ska kunna läsa på sina villkor. Myndigheten har under året samverkat och agerat som kunskapsaktör för att sätta tillgänglig läsning och rätten till information på kartan.

Valet

Tillgänglig information är både en rättighet och en förutsättning för att kunna delta i demokratin. Under ett valår ställs den demokratiska delaktigheten på sin spets då alla som är röstberättigade ska kunna göra ett informerat val. MTM samverkade under året med flera aktörer för att säkerställa att informationen kring valet var tillgänglig för alla.

- MTM deltog i dialogmöten som Myndigheten för delaktighet (MFD) arrangerade kring valet och lyssnade in funktionsrörelsen och deras behov kring tillgänglig information. MTM sammanställde också en checklista för tillgänglig information som publicerades både på vår hemsida och MFD:s hemsida.
- MTM medverkade på en träff som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) anordnade för pedagoger inför skolvalet där MTM lyfte fram vårt utbud av tillgängligt material kring valet och vikten av tillgänglig information.
- MTM samverkade med Valmyndigheten och spred tillgängliga versioner av dess information om valet i våra kanaler, som *Legimus* och taltidningen.
- Boken *Dags att rösta* som tidningen *8 Sidor* gav ut blev ett viktigt verktyg i samverkan och lyftes av flera andra myndigheter och organisationer som en av de viktigaste källorna om tillgänglig information kring valet.

Standardisering

MTM har under 2022 gjort en genomlysning av vårt engagemang inom standardisering. Vi har säkerställt att vi är med i rätt sammanhang utifrån vårt uppdrag och våra frågor. Särskilt fokus har legat på den kommande

MTM ska via tillgängliga medier och i lämpligt format erbjuda personer med synnedsättning kompletterande samhällsinformation i syfte att ge dem jämlika förutsättningar att följa utvecklingen i samhället.

lagen som genomför tillgänglighetsdirektivet och de standarder som ska kopplas till lagen. MTM har där säkrat medlemskap i de kommittéerna.

MTM har tillsammans med Myndigheten för delaktighet (MFD) sett till att ISO-serien kring Epub 3-formatet nu blir svensk standard. Formatet är det som idag bäst lever upp till kraven i tillgänglighetsdirektivet. Det kommer också ge MTM större möjligheter att bidra i standardiseringsarbetet kring formatet.

Tillgänglighetsdirektivet

MTM har under 2022 arbetat med att kartlägga hur tillgänglighetsdirektivet och den kommande lagen som genomför direktivet kommer att påverka MTM och våra målgrupper, läsare, förmedlare och bok- och förlagsbranschen. Vi har påbörjat kunskapsinhämtning kring vilken kunskap de olika målgrupperna behöver efter direktivets genomförande och vi har tillsammans i Digin-samarbetet genomfört ett webinarium kring direktivet riktat mot alla branscher som berörs.

Nationell samverkan

MTM samverkar med flera olika myndigheter och inom olika statliga nätverk. Här följer en kort lista över samverkan och vad den syftar till.

Överenskommelser om samverkan:

- Kungliga biblioteket (KB): MTM har en överenskommelse om samverkan sen 2020 och samverkan på strategisk och operativ nivå pågår löpande. Samverkan har skett kring remissvar och yttranden samt kring kunskapsdelning och webinarier.
- Institutet för språk och folkminnen (ISOF): Överenskommelse om samverkan finns sen 2017 och samverkan sker idag bland annat kring lättläst. MTM och ISOF hade i december 2022 en verksöverläggning där tre samverkansområden pekades ut. Bland annat kommer myndigheterna att samverka kring tecken-språkig skönlitteratur under 2023. Generaldirektören för MTM sitter också med i Klarspråksnämnden hos Institutet för språk och folkminnen.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten: Överenskommelse om samverkan finns från 2020, samverkan sker i verksamheten på flera olika nivåer i flera olika frågor. Utöver operativ samverkan kring format och riktade utbildningsinsatser mot skolpersonal, sker också utbyten av information kring till exempel remisser och yttranden och gemensamma långsiktiga frågor som digitala läromedel och lagstiftning.
- MTM har träffat en ny överenskommelse om samverkan med Mälardalens universitet. Samverkan ska ske kring frågor om tillgänglig läsning som båda parterna ser ett behov att utveckla utifrån sin verksamhet.

Statliga nätverk och övrig samverkan:

- *Digin.nu*: En plattform för digital tillgänglighet och inkludering som drivs av Post och telestyrelsen (PTS), Digitaliseringsmyndigheten (DIGG), MFD och MTM. Här publiceras guider och tips kring hur du skapar digital inkludering. Under 2022 hölls ett gemensamt webinarium om tillgänglighetsdirektivet.

- Nätverket för strategin för funktionshinderspolitikens uppföljning: MFD håller i nätverket där alla myndigheter med ett ansvarsområde ingår. Det finns två delar av nätverket, ett där generaldirektörer ingår och ett där tjänstepersoner ingår.
- Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor: Nätverket samordnas av Barnombudsmannen, MUCF, Skolverket och Konsumentverket.
- Ämnesgrupp likvärdig utbildning: Skolverket är ansvarig, MTM deltar och bidrar med tillgänglighetskunskap.
- Myndighetsövergripande nätverk med fokus på skolbibliotek: nytt nätverk kring skolbiblioteksfrågan som startade i maj 2022. MTM deltar.
- Vetenskapliga rådets nätverk för FoU-myndigheter. MTM har bland annat under året medverkat i en arbetsgrupp som kartlagt forskande tjänsteformer i statliga myndigheter.

Bibliotekssamverkan

MTM samverkar med Kungliga biblioteket (KB) och Kulturrådet i flera frågor och arbetet under 2022 har framför allt fokuserat på att synkronisera parallella uppdrag och skapa samsyn kring vilka behov som finns. Detta är ett arbete som sker på generaldirektörs- och riksbibliotekariennivå med ambitionen att fortgå under 2023 och bidra till genomförandet av de regeringsuppdrag som Kungliga biblioteket fått kring biblioteksstrategin och nationella bibliotekstjänster (Ku2022/00857). Under 2022 blev det klart att MTM kommer ingå och ta över administrationen av KB:s och Kulturrådets satsning Angelägen forskning.

MTM deltar också i flera olika expertnätverk som Svensk biblioteksförning håller i samt medverkar i Kulturrådets projekt Bokstart som är ett regeringsuppdrag att främja läsning och stimulera små barns språkutveckling. Till Bokstart har MTM under 2022 gjort ett kunskapspaket kring att läsa på flera sätt.

Läsrådet

MTM är adjungerade i Läsrådet som arbetar med läsfrämjande insatser för barn och unga. I arbetet bidrar MTM med kunskap om tillgänglighet och om läsargrupper med läshinder. Under 2022 har Läsrådet sammanträtt vid fem tillfällen och MTM har deltagit vid samtliga tillfällen.

Internationella samarbeten och kontakter

DAISY - inclusive publishing

MTM är medlem i DAISY Consortium, vilket är en internationell expertorganisation som arbetar med tillgänglig läsning. Målet är att utveckla globala lösningar för tillgänglig publicering och läsning i samverkan med civilsamhället, utgivare och teknologibranschen samt standardiseringsorgan och offentlig förvaltning. MTM sitter med i styrelsen och under 2022 ägde det första fysiska mötet rum sedan pandemin.

MTM deltar också i European Inclusive Publishing Forum som är ett initiativ från DAISY Consortium. Forumet fungerar som ett nav för tillgänglig bokutgivning i Europa med särskilt fokus på tillgänglighetsdirektivets implementering och konsekvenser.

MTM är även medlem i Svenska Daisykonsortiet som är en sammanlutning av universitets- och högskolebibliotek, läns- och regionbibliotek, statliga myndigheter, intresseorganisationer och föreningar som sprider kunskap om tillgängliga medier och tillgänglig läsning.

IFLA

MTM är medlem i IFLA, International Federation of Library Associations and Institutions. Där ingår MTM i en sektion som arbetar för att tillgodosätta behoven hos personer med en nedsättning i förhållande till tryckt text (Libraries Serving Persons with Print Disabilities, LPD). En arbetsgrupp i LPD utarbetar nya riktlinjer för bibliotek gällande service till personer med läsnedsättning. Medarbetare på MTM deltar i denna arbetsgrupp. Riktlinjerna ska presenteras 2024.

Nordiska myndighetssamarbetet

MTM har tillsammans med sina nordiska motsvarigheter ett samarbete kring bland annat förvärv av titlar men också kring strategiska frågor och främjande arbete. I samverkan ingår NOTA i Danmark, HBS på Island, CELIA i Finland, NLB i Norge och SBS i Schweiz. Under året har det inom samverkan:

- Samproducerats en taktill barnbok.
- Skett kunskapsutbyte om våra användare, bland annat med fokus på barn och unga.
- Setts över avtal kring lån av litteratur över gränserna.
- Kartlagts distributions- och produktionssystem och inletts ett samarbete kring införande av gemensam mjukvara med fokus på gemensamt verktyg för validering och system för Epub 3-distribution.
- Beslutats om och planerats för att det under 2023 ska genomföras en ny internationell NIPI-konferens (Nordic Inclusive Publishing Initiative) med fokus på tillgänglig bokproduktion och distribution.

Under 2022 har också ett strategiskt arbete genomförts för att stärka samverkan och förtydliga samverkans syfte – att ge våra respektive läsare en bättre service och arbeta mer effektivt tillsammans.

Övrig internationell samverkan

MTM samverkar också med Accessible Books Consortium, ABC, och dess Global Books Catalogue, som är en onlinekatalog för bibliotek som riktar sig till personer med svårigheter att läsa tryckt text. Katalogen gör det möjligt att förvärva litteratur över gränser från andra länder som har ratificerat Marrakechfördraget.

MTM ska integrera ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete i sin verksamhet. Myndighetens samverkan med myndigheter och andra aktörer ska omfatta det civila samhällets organisationer. Myndigheten ska även sträva efter att samverka med relevanta internationella aktörer.

Agenda 2030

MTM:s uppdrag har en tydlig koppling till de ekonomiska och sociala målsättningarna i Agenda 2030. Framför allt svarar myndighetens verksamhet mot *Mål 10 – Minska ojämlikheten* inom och mellan länder och de målsättningar för funktionshinderspolitiken som regeringen lyfter fram i sin handlingsplan för Agenda 2030.

Agenda 2030-målen genomsyrar de val MTM gör kring samverkan i omvärlden och vårt uppdrag vilar på de perspektiv som målen tar sikte på. De är en integrerad del i hela myndighetens arbete.

Under 2022 har ett fokus för myndigheten varit att samverka kring behov av och att ta fram tillgänglig information inför valet. Den oberoende nyhetstidningen *8 Sidor* som MTM driver har under året gett ut en lättläst bok, *Dags att rösta*, på lättläst svenska. Boken gjordes som tillgänglig PDF och har laddats ner i nära 60 000 exemplar och sålts i nära 2 500 fysiska exemplar. *8 Sidor* har fortsatt att driva sajten *Alla väljare* som skriver om svensk politik på lätt svenska riktat mot grupper av röstberättigade med tidigare lågt valdeltagande såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning. Detta bidrar till mål 16 – Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer – i Agenda 2030.

MTM har också samverkat med Myndigheten för delaktighet (MFD), Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Valmyndigheten kring vikten av att se tillgänglig information vid val som en förutsättning för att kunna använda sin röst.

Tillsammans med MFD publicerade MTM en debattartikel på respektive myndighets webbplats som tog upp just rätten till information och tillgången till tillgänglig information som en förutsättning för att kunna rösta. MTM tog också fram en checklista för tillgänglig information som publicerade hos både MTM och MFD.

MTM har tillgängliggjort litteratur, nyheter och samhällsinformation vilket har bidragit till att stärka användarnas möjlighet att ta del av samhälls- och kulturliv. Inom ramarna för MTM:s uppdrag att producera och distribuera kurslitteratur till högskolestuderande med funktionsnedsättning i form av läsnedsättning, har MTM producerat på efterfrågan från studenter. Produktionen av tillgänglig kurslitteratur har bidragit till ett mer inkluderande samhälls- och arbetsliv för användarna och bidragit till att nå Mål 4 – Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla – och Mål 8 – Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla – i Agenda 2030, ur både ett socialt och ekonomiskt perspektiv.

Myndigheten ska med utgångspunkt i det riksdagsbundna målet för Agenda 2030 redovisa resultat från myndighetens verksamhet som bidrar till genomförandet av agendan.

MTM har i uppdrag att redovisa hur verksamheten bidrar till att uppfylla de funktionshinderspolitiska målen utifrån regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031.

Uppföljning av de funktionshinderspolitiska målen

Regeringen beslutade om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under åren 2021–2031 den 23 september 2021. I samband med beslutet fick MTM tillsammans med tjugonio andra myndigheter i uppdrag att följa upp och åiterrapportera hur myndighetens verksamhet bidrar till att nå de nationella målen för funktionshinderspolitiken. MTM fick tillsammans med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) ett särskilt uppdrag att följa upp hur myndigheternas verksamhet bidrar till demokratisk delaktighet.

MTM har under 2022 påbörjat arbetet med att integrera uppföljningen av de funktionshinderspolitiska målen i myndighetens löpande verksamhetsuppföljning. Genom att låta de fyra inriktningarna; universiell utformning, motverka brister, individuella stöd samt förbygga och motverka diskriminering genomsyra MTM:s planering och uppföljning av verksamheten framöver skapas förutsättningar för en förflyttning mot målen. För att följa utvecklingen har MTM under 2022 satsat resurser för att bygga uppföljningssystem som fångar både kvantitativa som kvalitativa aspekter av myndighetens arbete. Likaså på att utbilda medarbetarna i frågor som stärker arbetet med att uppnå de funktionshinderspolitiska målen.

2022 var det val i Sverige. Valet kan sägas vara det ultimata testet av den demokratiska delaktigheten och det är också ett tillfälle då den demokratiska delaktigheten följs upp, kontinuerligt och nationellt genom att Valmyndigheten mäter valdeltagandet. MTM:s fokus under 2022 gällande hur den demokratiska delaktigheten i samhället ser ut har därför haft fokus på valet.

Tillsammans med MFD, MUCF och Valmyndigheten genomfördes ett dialogmöte under våren 2022 där myndigheter och funktionsrörelsen möttes och myndigheterna fick möjlighet att både lyssna av rörelsen och deras tankar kring deras medlemmars möjlighet att delta i demokratin. Det som lyftes är i mångt och mycket samma frågor som återfinns i MTM:s remissvar på *SOU 2021:96 Säkerhet och tillgänglighet vid val*. Här lyfte MTM att bristen på tillgänglig information är ett av de största problem för många grupper att kunna göra ett informerat val, både när det gäller att bestämma sig för vad man ska rösta på och hur själva röstandet går till.

MTM och MFD samverkade efter mötet och publicerade en checklista kring tillgänglig information i samband med val, som publicerades på respektive myndighets sajt.

MTM samarbetade också med MUCF kring skolvalet och medverkade vid en erfarenhetsträff för pedagoger där MTM dels delade material myndigheten har kring valet och röstförfarandet, dels delade information om vikten av att säkerställa att även informationen är tillgänglig.

MTM samarbete också med Valmyndigheten och la upp deras tillgängliga information om hur man röstar i *Legimus* och skickade ut den till taltidningsläsare.

MTM har under 2022 använt rapporten *Uppföljning av demokratisk delaktighet för personer med läsnedsättning (MTM dnr 2022/441)* som en nulägesbeskrivning av hur samhället idag följer upp demokratisk delaktighet och utifrån det arbetat ta fram en plan och områden att samverka kring. En

annan viktig del är att säkerställa att arbetet med att stärka den demokratiska delaktigheten för målgrupperna kopplas samman med deras rätt till tillgänglig samhällsinformation.

Verksamhetsperspektiv

Tillgången till litteratur, nyheter och samhällsinformation utifrån den enskilda individens förutsättningar oavsett läsförmåga och funktionsnedsättning är grundläggande för demokratisk delaktighet. MTM:s uppdrag att vara ett kunskapscenter för tillgängliga medier och främja tillgänglighet och universiell utformning av litteratur, nyheter och samhällsinformation bidrar på många sätt till att öka den demokratiska delaktigheten för MTM:s målgrupper. Likaså myndighetens produktion av unika produkter och tjänster, lättläst litteratur och tillgängliga dagstidningar. MTM driver också den oberoende lättlästa nyhetstidningen *8 Sidor*.

Universiell utformning/individuella stöd och lösningar

Utgångspunkten för MTM:s verksamhet är principen om universiell utformning. Myndigheten har under 2022 fortsatt sitt arbete med implementera principen i sitt främjande arbete, i intern och extern kommunikation samt andra delarverksamheten där den är tillämpbar. Dock består MTM:s uppdrag till stor del av att tillhandahålla särlösningar för tillgänglig läsning på grupp- eller individnivå.

Flera av de produkter och tjänster som MTM tillhandhåller har en tydlig koppling till läsarnas möjlighet till demokratisk delaktighet.

Ett exempel är den lättlästa nyhetstidningen *8 Sidor* vars sajt *8Sidor.se* haft över 1,4 miljoner besökare under 2022 vilket är en ökning med 20 procent jämfört med året före. Besökarna på sajten har under 2022 visat ett stort intresse för artiklar om politik samt information om valen.

Ett annat exempel är sajten *Alla väljare* med lättläst information om val och politik med fokus på grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare allmänna val såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättningar. Under året hade MTM i uppdrag att driva sajten som en del av *8sidor.se* för att informera om de allmänna valen 2022. Intresset var stort bland målgrupperna inför valen. På grund av att *8sidor.se* har en ny cookiepolicy sedan hösten 2021 som medför att inte all trafik till sajten räknas med i statistiken är det inte möjligt att jämföra uppgifterna för 2022 med tidigare år. Resultatet får i stället ses som ett basvärde inför kommande års utfall.

Nyhetstidningen *8 Sidor* och webbplatsen *Alla väljare* bedöms ha bidragit till en ökad medvetenhet om demokratin i Sverige bland målgrupperna och därigenom till mål 16 i Agenda 2030 – Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

En annan del av MTM:s uppdrag som bidrar till demokratisk delaktighet är produktionen och distributionen av tillgänglig kurslitteratur till studenter

med syn- eller läsnersättningar. Uppdraget ligger även i linje med Agenda 2030 mål 4 Att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Under 2022 producerades och förvärvades 1 167 tal-, punkt- och e-textböcker till universitets- och högskolestuderande. Antalet producerade och förvärvade titlar är helt efterfrågestyrt och beror antalet studerade och vilka kurser de läser. Antalet lån var under 2022 435 498 varav 435 400 lån gjordes direkt av studenterna. MTM har också arbetat aktivt under 2022 för att stärka barn och ungas tillgång till tillgänglig läsning. Under året har 18 483 nya användare registrerats och fått tillgång till MTM:s digitala bibliotek *Legimus* via tjänsten *Egen nedladdning*.

Förebygga och motverka diskriminering/befintliga brister i tillgängligheten

Under 2022 har MTM arbetat systematiskt med att öka tillgängligheten till myndighetens webbsajt *mtm.se*. Sajten rankades högt i Funkas *Tillgänglighetsbarometer*⁸ 2022 vilken mäter om webbplatser möter kraven i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen).

MTM har under 2022 även erbjudit alla sina medarbetare kompetensutveckling avseende tillgänglighetsfrågor med stöd av webbkurser från Funka Academy för att höja myndighetens kompetens inom området. Likaså har kompetensutveckling genomförts inom lättläst med fokus på klarspråk. Tillgänglighetsperspektivet är också integrerat i myndighetens arbetsmiljö- och säkerhetsarbete.

Myndighetens interna utveckling

Personal och kompetens

Vid verksamhetsåret slut hade MTM 85 (81) personer anställda⁹. Antal årsarbetskrafter var 77¹⁰ (74) och medeltal anställda var 87 (80)¹¹. Personalomsättningen var 8 procent (9)¹². Personalomsättningen definieras som det lägsta värdet av antingen antalet medarbetare som började sin anställning under året eller antal medarbetare som slutade sin anställning under året delat med medeltalet anställda under året. I siffran räknas inte de medarbetare som är tjänstlediga vid årsskiftet.

---

8 <https://barometer.funka.com/>

9 Primula

10 Arbetsgivarverkets statistiksystem

11 Arbetsgivarverkets statistiksystem (värde 2021 Primula, motsvarande värde 2022 är 83)

12 Arbetsgivarverkets statistiksystem, Primula

Arbetsmiljö och hälsa

Tabell 33. Sjukfrånvaro¹³ i procent

	2022	2021	2020
Totalt	3,58	2,05	1,7
60 dagar eller mer	40,11	49,47	49,05
Kvinnor	3,64	2,51	2,28
Män	3,49	1,15	0,4
Anställda -29 år	*	*	*
Anställda 30-49 år	4,30	2,55	1,01
Anställda 50-år	2,23	1,11	3,04

Källa: Statistik från AGV

* Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro lämnas inte då medelantalet anställda i gruppen de två senaste räkenskapsåren inte överstigit tio.

Kommentar till tabellen

I tabellen redovisas de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel långtidssjukfrånvaro, sammanhängande frånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till den totala sjukfrånvaron. Sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i förhållande till respektive grupps sammanlagda tillgängliga arbetstid. Sjukfrånvaron är redovisad i procent. Den totala sjukfrånvaron var 3,58 (2,05) procent.¹⁴

Kompetensförsörjning

MTM har arbetat löpande med att säkerställa att myndigheten har den kompetens som krävs för att fullfölja sitt uppdrag under 2022. Utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv har nya behov identifierats under året och rekryteringar har fortsatt varit en central del av kompetensförsörjningen. Kompetensförsörjningsperspektivet har även följts upp vid respektive tertial för att se till eventuella behov och utmaningar. Även nya arbetsformer för ett mer strategiskt arbete med kompetensförsörjning har börjat ta form vilket kommer implementeras under 2023.

Vid årsskiftet 2022/2023 hade 12 (9, 2021) nya medarbetare rekryterats under 2022 och under året har även 7 (7, 2021) slutat vid myndigheten.

Sammantaget hade MTM den 1 januari 2023 79 (73, 2021) medarbetare på plats i Malmö och 6 anställda vid redaktionen för nyhetstidningen 8 Sidor i Stockholm.

¹³ Arbetsgivarverkets statistiksystem

¹⁴ Arbetsgivarverkets statistiksystem

Mot denna bakgrund bedömer MTM sammantaget att vidtagna åtgärder medfört att myndigheten har kompetens att fullgöra de krav som ställs i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.¹⁵

Kompetensutveckling

Den totala kostnaden för extern utbildning och konferens uppgick till 457 (834) tkr,¹⁶ vilket ger en genomsnittlig kostnad på 5,94 tkr per årsarbetskraft.

Chefsförsörjning

I slutet av verksamhetsåret 2022 blev en chefstjänst vakant. Inga chefstillsättningar har genomförts. Under 2022 har det fortsatt ställts höga krav på ledarskapet utifrån så väl verksamheten och nya arbetssätt på distans. Som ett led i att skapa goda förutsättningar för detta har individuell chefscoaching fortsatt erbjudits under våren. Ledningsgruppsutveckling har även genomförts och ytterligare en chef har även genomfört ledarutvecklingsprogrammet via rörlighet i staten under året i samverkan med andra myndigheter.

Jämställdhet på MTM

Av antalet anställda vid årets slut var 61 (64, 2021) procent kvinnor och 39 (36, 2021) procent män.¹⁷ Den procentuella fördelningen mellan kvinnor och män inom MTM:s ledningsgrupp var den 31 december 2022 57 procent kvinnor och 43 procent män.¹⁸

---

15 Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, 3 kapitlet 1§ första stycket

16 Agresso

17 Primula

18 Primula

Finansiella dokument

Resultaträkning (tkr)

	Not	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	189 313	184 915
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	7 670	8 091
Intäkter av bidrag	3	1 568	1 204
Finansiella intäkter	4	151	0
Summa		198 702	194 209
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-68 950	-63 532
Kostnader för lokaler		-6 105	-5 647
Övriga driftkostnader		-117 601	-119 892
Finansiella kostnader	6	-207	-12
Avskrivningar och nedskrivningar		-5 839	-5 022
Summa		-198 702	-194 104
Verksamhetsutfall		0	106
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		7 224	6 481
Lämnade bidrag	7	-7 224	-6 481
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	8	0	106

Balansräkning

	(tkr)	Not	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR				
Immateriella anläggningstillgångar				
Balanserade utgifter för utveckling		9	13 010	12 544
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		10	0	0
Summa			13 010	12 544
Materiella anläggningstillgångar				
Förbättringsutgifter på annans fastighet		11	4 711	5 967
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		12	1 875	2 924
Summa			6 587	8 891
Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar			748	884
Fordringar hos andra myndigheter		13	5 640	6 945
Övriga kortfristiga fordringar		14	0	12
Summa			6 389	7 841
Periodavgränsningsposter				
Förutbetalda kostnader		15	3 105	2 826
Upplupna bidragsintäkter		16	165	0
Övriga upplupna intäkter		17	69	77
Summa			3 339	2 903
Avräkning med statsverket				
Avräkning med statsverket		18	2 873	2 579
Summa			2 873	2 579
Kassa och bank				
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		19	15 992	18 281
Summa			15 992	18 281
SUMMA TILLGÅNGAR			48 190	53 039

Balansräkning (tkr) fortsättning

	Not	2022-12-31	2021-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	20		
Balanserad kapitalförändring		106	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	8	0	106
Summa		106	106
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	244	0
Övriga avsättningar	22	516	384
Summa		760	384
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	23	19 970	22 188
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	24	3 259	3 489
Leverantörsskulder		16 072	19 254
Övriga kortfristiga skulder	25	1 103	1 067
Summa		40 403	45 999
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	26	5 269	4 917
Oförbrukade bidrag	27	0	4
Övriga förutbetalda intäkter	28	1 652	1 628
Summa		6 921	6 550
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		48 190	53 039

Anslagsredovisning 2022 (tkr)

Anslag	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl.brev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 15 1:6 Ramanslag Bidrag till vissa studiesociala ändamål ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	29	1 119	31 000	-1 119	31 000	-27 217	3 783
Uo 17 3:2 Ramanslag Myndigheten för tillgängliga medier ap.1 Myndigheten för tillgängliga medier	30	2 886	128 474	0	131 360	-128 254	3 106
Uo 17 11:5 Ramanslag Stöd till taltidningar ap.1 Stöd till taltidningar	31	8 208	47 856	-8 208	47 856	-41 072	6 784
Summa		12 213	207 330	-9 327	210 216	-196 543	13 673

Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen (tkr)

Anslag/Anslagsbenämning	Not	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden fördelning per år			
					2023	2024	2025	2026
Uo 15 1:6 Ramanslag 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	32	273	891	891	273	0	0	0
Summa		4 000	273	891	891	0	0	0

Finansiella villkor 2022 (tkr)

	Villkor	Utfall
Bidrag till vissa studiesociala ändamål, Uo 15 1:6, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp för anslagskredit disponeras	0	0
Myndigheten för tillgängliga medier, Uo 17 3:2, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	2 886	0
Kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret	4 796	0
Läneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar i verksamheten	23 000	19 970
Stöd till taltidningar, Uo 17 11:5, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	0	0
ap 1.4 Av anslaget får högst 8000 tkr användas för löne- och omkostnader relaterade till taltidningsverksamheten	8 000	7 962

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma. Belopp inom parentes avser föregående år.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndigheten för tillgängliga mediers (MTM) bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

MTM innehar ett litet närlager värderat till noll, bestående av taktila böcker, punktskriftsböcker och almanackor, som ska ge en ökad servicepotential till användaren. MTM har även ett boklager med lättläst litteratur, detta lager har ingen lagerredovisning på grund av att böckerna har kort livslängd och inget bestående värde.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 25 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Anslag och intäkter

Myndighetens verksamhet finansieras i huvudsak genom statliga anslag. Redovisningen mot anslag görs med verksamhetens redovisade kostnader. Redovisningen mot anslag ger intäkter av anslag som finansierar verksamhetens kostnader. Intäkter av avgifter och andra ersättningar, bidrag och finansiella intäkter redovisas också mot anslag, som därmed reducerar kostnaderna. Myndighetens kapitalförändring blir noll, då verksamhetens totala intäkter och kostnader redovisas mot anslag och genererar intäkter av anslag, som motsvarar den redovisade nettokostnaden.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2021, 7 tkr, har år 2022 avräknats anslaget i sin helhet.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp och med en beräknad ekonomisk livslängd på minst tre år definieras som anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet för förbättringsutgifter på annans fastighet ska uppgå till ett belopp på minst 50 tkr och anskaffningsvärdet för immateriella tillgångar ska uppgå till minst 100 tkr. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt utifrån bedömd ekonomisk livslängd. Persondatorer kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Tillämpade avskrivningstider

- Immateriella tillgångar (egen utveckling och rättigheter) 5 år
- Förbättringsutgifter på annans fastighet lägst 3 år, beroende på det underliggande hyresavtalets återstående löptid
- Möbler 5 år
- Bilar 5 år
- Inventarier 5 år
- Datorer och kringutrustning 3 år

Omsättningstillgångar

Fordringar har värderats individuellt och tagits upp med de belopp som beräknas inflyta.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare	Styrelseuppdrag	Ersättning, kr
Larsson, Magnus, generaldirektör	ledamot i Musikverkets insynsråd	1 330 615
Varav skattepliktiga förmåner så som kostförmån och friskvård		14 702

Rådsledamöter	Andra styrelseuppdrag	Ersättning, kr
Insynsråd		
Hamrefors, Maria	Sveriges Utbildningsradio AB Vi Media AB Svenska Bokhandlarföreningen/ Svenska Bokhandlarföreningens Service AB Axiell Media AB Blomsterboda AB Hamrefors Management AB	5 300
Hedvall, Per-Olof	AnyCom AB	1 900
Forsman, Daniel		1 900
Wormbs, Nina	Insynsrådet för Kungliga biblioteket	3 800

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se sid 63 i resultatredovisningen.

Noter (tkr)

Resultaträkning				
Not 1	Intäkter av anslag	2022	2021	
	17 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag	127 170	127 342	
	17 11:5 Stöd till taltidningar, ramanslag	34 925	31 692	
	15 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	27 217	25 881	
	Summa	189 313	184 915	
	Utgifter i anslagsredovisningen			
	17 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag	-128 254	-128 242	
	17 11:5 Stöd till taltidningar, ramanslag	-41 072	-37 273	
	15 1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	-27 217	-25 881	
	Saldo	-7 231	-6 481	
	Saldot består av minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.	7	0	
	Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag i resultaträkningen.	7 224	6 481	
	Summa	7 231	6 481	
	Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
		Utbildning och konferens	45	-8
Konsultuppdrag		823	1 192	
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		868	1 184	
Försäljning material, prenumeration 8 Sidor		3 379	3 790	
Försäljning lättläst litteratur		2 681	2 702	
Försäljning av ljud- och e-böcker		349	401	
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar		393	14	
Summa		7 670	8 091	

Not 3	Intäkter av bidrag	2022	2021
	Avräknade bidrag som använts:		
	Bidrag från statliga myndigheter, Kammarkollegiet	1 100	1 096
	Bidrag från statliga myndigheter, Kungliga tekniska högskolan	342	3
	Ersättning för sjuklönekostnader, Försäkringskassan	126	0
	Icke-statliga bidrag	0	106
	Summa	1 568	1 204

Not 4	Finansiella intäkter	2022	2021
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	127	0
	Övriga finansiella intäkter	24	0
	Summa	151	0

Räntesatsen för räntekonto hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 tom 2022-05-02 varit noll. Resterande del av året har räntan i genomsnitt varit 1,6 %.

Not 5	Kostnader för personal	2022	2021
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	44 207	40 562
	Varav lönekostnader ej anställd personal	15	260
	Sociala avgifter	23 248	21 044
	Övriga kostnader för personal	1 495	1 927
	Summa	68 950	63 532

Ökningen av personalkostnader kan förklaras med att myndigheten haft fler anställda under 2022 jämfört med föregående år.

Av sakanslag 17 11:5 Stöd till taltidningar har 7 962 (5 909) tkr använts till personalkostnader.

Not 6	Finansiella kostnader	2022	2021
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	155	0
	Övriga räntekostnader	4	11
	Övriga finansiella kostnader	48	0
	Summa	207	12

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 tom 2022-05-02 varit noll. Resterande del av året har räntan i genomsnitt varit 1,6 %.

Not 7	Lämnade bidrag	2022	2021
	Stöd till tidningsföretag för taltidningar	6 146	5 581
	Bidrag till kulturtidskrifter	1 077	900
	Summa	7 224	6 481

Ökningen beror på att det har tillkommit nya kulturtidskrifter under 2022.

Not 8	Årets kapitalförändring	2022	2021
	Överskott avslutat bidragsprojekt, Satsa friskt	0	106
	Summa	0	106

Balansräkning

Not 9	Balanserade utgifter för utveckling	2022	2021
	Ingående anskaffningsvärde	19 549	11 849
	Årets anskaffningar	4 001	7 700
	Summa anskaffningsvärde	23 550	19 549
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-7 005	-4 659
	Årets avskrivningar	-3 535	-2 346
	Summa ackumulerade avskrivningar	-10 540	-7 005
	Utgående bokfört värde	13 010	12 544

Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2022	2021
	Ingående anskaffningsvärde	3 500	3 500
	Summa anskaffningsvärde	3 500	3 500
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 500	-3 208
	Årets avskrivningar	0	-292
	Summa ackumulerade avskrivningar	-3 500	-3 500
	Utgående bokfört värde	0	0

Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2022	2021
	Ingående anskaffningsvärde	8 222	8 222
	Summa anskaffningsvärde	8 222	8 222
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 254	-998
	Årets avskrivningar	-1 256	-1 256
	Summa ackumulerade avskrivningar	-3 510	-2 254
	Utgående bokfört värde	4 711	5 967

Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2022	2021
	Ingående anskaffningsvärde	8 099	8 070
	Årets anskaffningar	0	28
	Summa anskaffningsvärde	8 099	8 099
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 175	-4 047
	Årets avskrivningar	-1 049	-1 128
	Summa ackumulerade avskrivningar	-6 223	-5 175
	Utgående bokfört värde	1 875	2 924
Not 13	Fordringar hos andra myndigheter	2022	2021
	Fordran ingående mervärdesskatt	5 315	6 436
	Kundfordringar hos andra myndigheter	326	508
	Summa	5 640	6 945
Not 14	Övriga kortfristiga fordringar	2022	2021
	Royalty e-böcker, Storytel	0	12
	Summa	0	12
Not 15	Förutbetalda kostnader	2022	2021
	Förutbetalda hyreskostnader	1 562	1 358
	Förutbetalda datajänster	1 194	1 100
	Övriga förutbetalda kostnader	350	368
	Summa	3 105	2 826
Not 16	Upplupna bidragsintäkter	2022	2021
	Rekvirerade medel från Kungliga tekniska högskolan	165	0
	Summa	165	0
Not 17	Övriga upplupna intäkter	2022	2021
	Upplupna intäkter avseende försäljning av ljudmedia	69	77
	Summa	69	77

Not 18	Avräkning med statsverket	2022	2021
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	7 241	5 466
	Redovisat mot anslag	68 289	63 154
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-67 682	-61 378
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	7 848	7 241
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-2 886	-9 775
	Redovisat mot anslag	128 254	128 242
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-128 474	-127 349
	Återbetalning av anslagsmedel	0	5 996
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 106	-2 886
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	7	7
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-7	0
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	7
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	-1 784	-1 899
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	9 073	11 398
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-76 840	-72 661
	Övriga fordringar	0	0
	Övriga skulder	0	0
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	67 682	61 378
	Övriga fordringar skulder på statens centralkonto	-1 869	-1 784
	Summa Avräkning med statsverket	2 873	2 579
Not 19	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2022	2021
	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	15 992	18 281
	Summa	15 992	18 281
	Belopp att reglera för december mellan räntekontot och statens centralkonto	1 515	2 318
	Beviljad kredit enligt regleringsbrev	4 796	4 796
	Maximalt utnyttjad kredit	0	0

Not 20	Myndighetskapital		2022	2021
	Specifikation förändring av myndighetskapitalet			
		Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enl resultaträkningen	Summa
	Utgående balans 2021	0	106	106
	Rättelser	0	0	0
	Ingående balans 2022	0	106	106
	Årets kapitalförändring	0	0	0
	Summa årets förändring	106	-106	0
	Utgående balans 2022	106	-106	0
Not 21	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		2022	2021
	Ingående avsättning		0	0
	Årets pensionskostnad		244	0
	Årets pensionsutbetalningar		0	0
	Utgående avsättning		244	0
	Pensionen börjar betalas ut från och med januari 2023. Under 2023 beräknas pensionsutbetalningarna uppgå till 96 tkr inklusive särskild löneskatt.			
Not 22	Övriga avsättningar		2022	2021
	Avsättning för lokalt omställningsarbete			
	Ingående balans		384	372
	Årets förändring		131	12
	Utgående balans		516	384
	Myndigheten för tillgängliga medier överväger att förbruka en del av avsättningen under 2023.			

Not 23	Lån i Riksgäldskontoret	2022	2021
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
	Ingående balans	22 188	18 927
	Under året nyupptagna lån	3 618	8 467
	Årets amorteringar	-5 837	-5 205
	Utgående balans	19 970	22 188
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	23 000	23 000
	Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing	19 970	22 188
	Utgående lån avviker mot anläggningstillgångarnas värde på grund av att låneupptag i december görs på prognostiserad anskaffning och avskrivning för december 2022.		
Not 24	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022	2021
	Utgående mervärdesskatt	641	825
	Arbetsgivaravgifter	1 219	1 148
	Leverantörsskulder andra myndigheter	1 399	1 504
	Övrigt	0	12
	Summa	3 259	3 489
Not 25	Övriga kortfristiga skulder	2022	2021
	Personalens källskatt	1 103	1 065
	Övrigt	0	3
	Summa	1 103	1 067
Not 26	Upplupna kostnader	2022	2021
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	3 850	3 464
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	19	15
	Upplupen Royalty	180	280
	Övriga upplupna kostnader, inomstatliga	224	434
	Övriga upplupna kostnader, utomstatliga	996	723
	Summa	5 269	4 917
Not 27	Oförbrukade bidrag	2022	2021
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	0	4
	Summa	0	4
	Varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk inom tre månader	0	4
	Summa	0	4

Not 28	Övriga förutbetalda intäkter	2022	2021
	Förutbetalda prenumerationer, nyhetstidningen 8 Sidor	1 652	1 628
	Summa	1 652	1 628

Anslagsredovisning

Not 29 Uo 15 1:6 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Myndigheten för tillgängliga medier får inte disponera ingående överföringsbelopp. Enligt regleringsbrevet disponerar Myndigheten för tillgängliga medier en anslagskredit på 1 550 tkr. Anslaget är icke räntebärande.

Av anslagsposten får 2 000 tkr användas först efter beslut av regeringen. Under 2022 har inget sådant beslut tagits.

Under 2022 har ca 88% av årets tilldelade medel utnyttjats, det kan förklaras med att produktionen av högskolelitteratur är helt efterfrågestyrt. Under 2022 minskade efterfrågan.

Not 30 Uo 17 3:2 ap.1

Myndigheten för tillgängliga medier

Anslaget får användas för Myndigheten för tillgängliga mediers förvaltningsutgifter. Myndigheten för tillgängliga medier får disponera hela det ingående överföringsbeloppet då detta understiger 3% av föregående års tilldelning 127 349 tkr enligt regleringsbrevet. Enligt regleringsbrevet disponerar Myndigheten för tillgängliga medier en anslagskredit på 3 854 tkr. Anslaget är räntebärande.

Not 31 Uo 17 11:5 ap.1

Stöd till taltidningar

Myndigheten för tillgängliga medier får inte disponera ingående överföringsbelopp.

Av anslaget får högst 8 000 tkr användas för löne- och omkostnader relaterade till taltidningsverksamheten samt för avskrivningar och räntor för utvecklingsprojekt i syfte att effektivisera verksamheten. Under räkenskapsåret har 7 962 tkr använts för personalkostnader. Inga medel av sakanslag 17 11:5 Stöd till taltidningar har under året utnyttjats för att finansiera avskrivningskostnader.

Under 2022 har ca 86% av årets tilldelade medel utnyttjats. Förutsättningarna för taltidningsstödet har förändrats under de senaste åren. 2021 fick MTM ett regeringsuppdrag att utreda förutsättningarna för en utveckling av taltidningsverksamheten. Slutrapport har lämnats till regeringen med förslag till utökad uppdrag.

Bemyndiganden

Not 32 Uo 15 1:6 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Myndigheten för tillgängliga medier bemyndigas att under 2022 beställa produktion av studielitteratur som, inklusive gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 4000 tkr under 2023. Inga åtaganden får göras för tid därefter.

Skillnaden mellan utestående åtaganden och tilldelat bemyndigande beror på att produktionen av kurslitteratur är helt efterfrågestyrd.

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2018-2022 (tkr)

Uppgift	2022	2021	2020	2019	2018
Låneram					
Riksgäldskontoret					
Beviljad	23 000	23 000	19 000	20 000	14 000
Utnyttjad	19 970	22 188	18 927	5 747	8 617
Kontokrediter					
Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 796	4 796	4 796	4 796	4 796
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	127	0	0	0	2
Räntekostnader	0	0	0	33	95
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	7 670	8 091	9 141	8 282	10 054
Anslagskredit					
Beviljad 15 1:6 ap.1	1 550	1 350	0	1 450	1 450
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Beviljad 17 3:2 ap.1	3 854	3 820	3 778	3 695	3 652
Utnyttjad	0	0	0	2 668	0
Beviljad 17 11:5 ap.1	0	0	1 465	1 348	1 636
Utnyttjad	0	0	0	0	0

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2018-2022 (tkr)

Fortsättning

Uppgift	2022	2021	2020	2019	2018
Anslag					
Ramanslag 15 1:6 ap.1					
Anslagssparande	3 783	1 119	2 814	3 933	4 633
Ramanslag 17 3:2 ap.1					
Anslagssparande	3 783	1 119	2 814	3 933	4 633
Ramanslag 17 11:5 ap.1					
Anslagssparande	6 784	8 208	14 679	6 902	3 144
Bemyndiganden					
Tilldelade	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Summa gjorda åtaganden	891	273	1 075	3 107	1 358
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	78	74	65	74	84
Medelantalet anställda (st)*	87	80	72	87	98
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 470	2 555	2 714	2 588	2 277
Kapitalförändring					
Årets	0	106	0	0	0
Balanserad	106	0	0	0	0
* I beräkningen av medelantalet anställda ingår tjänstledig personal					

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Malmö den 21 februari 2023

Magnus Larsson

Generaldirektör